ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ

ଡବ୍ଲ୍ୟୁ ପି ସି ଆର୍ ଏଲ୍ ସଂଖ୍ୟା 160 / 2021

ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ, 1950 ର ଅନୁଚ୍ଛେଦ-226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ।

ନେସର ଅହମ୍ମଦ ଖାନ ...... ଆବେଦନକାରୀ

-ବନାମ -

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ .... ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନେ

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ :ସୁଶ୍ରୀ ଏସ୍.ସାହୁ, ଅଧିବକ୍ତା

ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ :ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଜେ. କଟିକିଆ, ଏଜିଏ । (ଓ.ପି. 1 ରୁ 5)
ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଅଂଶୁମାନ ରାୟ, ଅଧିବକ୍ତା (ଓ.ପି. ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11)

ପୀଠାସୀନ:

ମାନ୍ୟବର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଏସ୍. ତାଳପତ୍ର

ମାନ୍ୟବର ସୁଶ୍ରୀ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ସାବିତ୍ରୀ ରଥ

ରାୟ

3 ଅପ୍ରେଲ, 2023

ଏସ୍. ତାଳପତ୍ର, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଏହି ରିଟ୍ ଆବେଦନ ମାଧ୍ୟମରେ, ନାବାଳିକା ଅର୍ଥାତ୍ ସୁମେୟା ଖାନମଙ୍କ ହେପାଜତକୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି, ଯିଏ ନାବାଳିକାଙ୍କ ପିତା ହୋଇଥିବାରୁ ବାସ୍ତବ ଅଭିଭାବକ ଅଟନ୍ତି । ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ପ୍ରାୟ 12 ବର୍ଷ ବୟସର ନାବାଳିକାକୁ 2015 ମସିହାରୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବଳପୂର୍ବକ ଅଟକ ଏବଂ ବେଆଇନ ଭାବରେ ହେପାଜତରେ ରଖାଯାଇଛି ।

ତଥାପି, ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଛି ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ହେଉଛନ୍ତି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଭଉଣୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଝିଅ ଏବଂ ଜ୍ୱାଇଁ । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାରମ୍ବାର ଚେଷ୍ଟା କରାଯିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଝିଅକୁ ଭେଟିବାକୁ ମନା କରାଯାଇଛି ।

2. ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ମାମଲାଟି ସମ୍ପୃକ୍ତ ଥାନା ଏବଂ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ କମିଟି (ସିଡବ୍ଲ୍ୟୁସି) କୁ ବିବୃତ କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସେହି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ତରଫରୁ କୌଣସି ସକାରାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଏହି ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ତଥ୍ୟର ଆଧାରରେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1 ରୁ 5 ଙ୍କୁ ନାବାଳିକାକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ହାଜର କରାଇବାକୁ ଏବଂ ନାବାଳିକାର ହେପାଜତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ଏକ ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅନୁରୋଧ କରି ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି ।

3. ଆବେଦନକାରୀ "ତାଙ୍କ ନାବାଳିକା ଝିଅକୁ ଫେରାଇବା" ପାଇଁ 12.09.2015ରେ ପ୍ଲାଣ୍ଟସାଇଟ୍ ଥାନାରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଯେହେତୁ ପୋଲିସ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ, ଆବେଦନକାରୀ ଉପ ଖଣ୍ଡ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ, ରାଉରକେଲାଙ୍କ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆଇ.ସି.ସି. ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 765 / 2015 ନାମରେ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ।

4. ଉକ୍ତ ଅଭିଯୋଗ ଅନୁଯାୟୀ, ପୋଲିସକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାମଲା ରୁଜୁ କରି ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତଦନୁସାରେ, ପ୍ଲାଣ୍ଟସାଇଟ ଥାନା ଆଇପିସିର ଧାରା 363/34 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ଲାଣ୍ଟସାଇଟ ପି ଏସ୍ ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 401/2015 (ଜିଆର୍ ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 2776/2015 ସହିତ ଅନୁରୂପ) ଭାବରେ ଏକ ମାମଲା ପଞ୍ଜୀକୃତ କରିଥିଲେ । ଏହା ସହିତ, ଆବେଦନକାରୀ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ କମିଟିର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ,ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ (ରିଟ୍ ଆବେଦନର

ଅନୁଲଗ୍ନକ-୩)ଙ୍କୁ 25.03.2016 ରେ ଏକ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ । ମାମଲା ପଞ୍ଜୀକୃତ ହେବା ପରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ଜାମିନ ପାଇଥିଲେ । ତଦନ୍ତ ସମୟରେ, ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ, ନାବାଳିକା ଶିଶୁଟି ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6, ଅର୍ଥାତ୍ ଶାହନାଜ ଖାନମଙ୍କ ହେପାଜତରେ ଅଛି, ତେଣୁ ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀ ସି ଆର୍ ପି ସିର ଧାରା 94 ଅନୁଯାୟୀ ତଲାସି ପରବାନା ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ଉପ ଖଣ୍ଡ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ, ରାଉରକେଲାଙ୍କ ନିକଟରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ମଧ୍ୟ ବିବୃତ କରାଯାଇଛି ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ନାବାଳିକାଙ୍କୁ ପଟନାର ଫୁଲୱାରି ସରିଫରେ ଅବୈଧ ଭାବରେ ବନ୍ଦୀ କରି ରଖିଛନ୍ତି । 22.08.2016 ରେ ଏକ ତଲାସି ପରବାନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀ ସେହି ସ୍ଥାନ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ, ସେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ, ଦ୍ୱାର ବନ୍ଦ ଥିଲା ।

5. ପୋଲିସ 31.08.2016 ରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିବୃତି ଦାଖଲ କରି କହିଥିଲେ ଯେ, ମାମଲାଟି ତଥ୍ୟର ତ୍ରୁଟି ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲା କାରଣ ତଦନ୍ତରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ ନାବାଳିକା ଶିଶୁଟିକୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କୁ ଦେଇଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ କୌଣସି ପ୍ରତିବାଦ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିନଥିଲେ ,କାରଣ ସେ ଉକ୍ତ ବିବୃତି ଦାଖଲ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ନଥିଲେ । ଏହାର ପରିଣାମସ୍ୱରୂପ, ଉପ-ଖଣ୍ଡ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ 11.02.2017 ରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିବୃତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ ଉପ ଖଣ୍ଡ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ରାଉରକେଲାଙ୍କ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆଇ.ସି.ସି. ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 120/2017 ନାମରେ ଆଉ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପତ୍ନୀ ମଧ୍ୟ ପାଟନା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସିଆର୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ଜେ.ସି. ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 1232/2017 ନାମରେ ଏକ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ 04.08.2017 ରେ ଏହାକୁ

ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଯିବା ଆଇନରେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ପ୍ରତିକାର ପାଇବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

6. ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11, ଆଇସିସି ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 120/2017 ରେ ଉପ ଖଣ୍ଡ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ, ରାଉରକେଲାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ସଜ୍ଞାନ ଆଦେଶକୁ ଆପତ୍ତି କରି ସି ଆର୍ ଏଲ୍ ଏମ୍ ସି ସଂଖ୍ୟା 549/2019 ନାମରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରି ମାନ୍ୟବର ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ । 25.03.2019 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉକ୍ତ ଆଇ.ସି.ସି. ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 120/2017ର ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସ୍ଥଗିତ ରଖିବାକୁ ସହମତ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ବିହାରରେ ଥିବା ସେମାନଙ୍କ ପୈତୃକ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଚାପ ପକାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ବିହାରରେ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅପରାଧିକ ମାମଲା ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ନଚେତ ସେମାନେ କେବେବି ସେମାନଙ୍କ ପିଲାକୁ ଫେରସ୍ତ କରିବେ ନାହିଁ ।

7. ରିଟ୍ ଆବେଦନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ-7ରେ ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11, ସେମାନଙ୍କର ଆବାସ ବାରମ୍ବାର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ଅଭ୍ୟାସ ଅଛି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ପତ୍ତା ପାଇପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ନାବାଳିକାଙ୍କ ଅବୈଧ ହେପାଜତ ଜାରି ରଖିପାରିବେ ।

8. ରିଟ୍ ଆବେଦନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ-8ରେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ନାବାଳିକାଙ୍କ ହେପାଜତ ଉପରେ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ଙ୍କର କୌଣସି ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ନାହିଁ ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଆବେଦନକାରୀ **(2019) 7 SCC 42**ରେ ବିବୃତ ହୋଇଥିବା **ତେଜସ୍ୱିନୀ ଗୌଡ଼ ବନାମ ଶେଖର ଜଗଦୀଶ ପ୍ରସାଦ ତିୱାରୀ**ରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିବା ଆଇନକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଠାରେ ଏହା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

> *".............ଏକ ଅବୈଧ କିମ୍ବା ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଅଟକରୁ ତୁରନ୍ତ ମୁକ୍ତି ହେବାର ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଉପାୟ ପ୍ରଦାନ କରି ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ଏକ ବିଶେଷାଧିକାର ପ୍ରକ୍ରିୟା । ଏହି ରିଟ୍ ଜଣେ ନାବାଳକଙ୍କୁ ଭୁଲ ଭାବରେ ବଞ୍ଚିତ କରାଯିବା ପରେ ତାଙ୍କ ଅଭିଭାବକଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ହେପାଜତ ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରେ ।"*

9. ଏହା ମଧ୍ୟ **ତେଜସ୍ୱିନୀ ଗୌଡ଼** (ଉପରୋକ୍ତ) ରେ ନିମ୍ନମତେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି :

> *"ଜଣେ ନାବାଳକଙ୍କୁ ଏପରି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଟକ ରଖିବା, ଯିଏ ତାଙ୍କ ଆଇନଗତ ହେପାଜତ ପାଇଁ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି, ନାବାଳକ ପିଲାର ହେପାଜତର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅବୈଧ ଅଟକ ସହିତ ସମାନ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ, ତାଙ୍କ ଆଇନଗତ କିମ୍ବା ବାସ୍ତବ ଅଭିଭାବକ ନ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଠାରୁ ଜଣେ ନାବାଳକଙ୍କ ହେପାଜତକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ, ଉପଯୁକ୍ତ ମାମଲାରେ, ରିଟ୍ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଅଧିକାରିତା ରହିଛି ।"*

10. ଆବେଦନକାରୀ ଦୃଢ଼ତାର ସହ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ସେ ତାଙ୍କ ନାବାଳିକା ଝିଅକୁ ଭେଟିବା ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପରିବାରକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ପ୍ରୟାସ କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ

ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ତାଙ୍କ ପ୍ରୟାସକୁ ବିଫଳ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ ଏହା ମଧ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ତାଙ୍କ ନାବାଳିକା ଝିଅର ଉପଯୁକ୍ତ ଯତ୍ନ ନିଆଯାଉନଥିଲା । ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ନାବାଳିକା ଝିଅକୁ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଯିବାକୁ ମନା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସକାଳରୁ ରାତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ଘରୋଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ତାଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ପରେ, ଆବେଦନକାରୀ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଝିଅ ମହମ୍ମଦେନ୍ ଆଇନ ଅଧୀନରେ ପରିଚାଳିତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରଥା ଅନୁଯାୟୀ, ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ନିଷେଧ ଅଟେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ତାଙ୍କ ଝିଅର ହେପାଜତରୁ ଅନୁଚିତ ଭାବରେ ବଞ୍ଚିତ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ, ଶିଶୁର କଲ୍ୟାଣକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ, ନାବାଳିକାକୁ ଅବୈଧ ଅଟକରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ବାସ୍ତବ ଅଭିଭାବକ ଭାବରେ ତା'ର ହେପାଜତକୁ ଫେରାଇ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ବିହାରର ଏକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ରୁହନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ଅନେକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନିକଟତର ଅଟନ୍ତି । ପୋଲିସ ସେମାନଙ୍କ ଘରକୁ ଖୋଜାଖୋଜି ପାଇଁ ଯାଇଥିବା ବେଳେ ସେମାନେ ନିଖୋଜ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ।

11. ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 7ଙ୍କ ଜରିଆରେ ଏକ ଯୌଥ ପାଲଟା ସତ୍ୟପାଠ ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ପାଲଟା ସତ୍ୟପାଠରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ତଥ୍ୟଗତ ସତ୍ୟକୁ ଲୁଚାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଭିତ୍ତିହୀନ ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, ଜନ୍ମରୁ ଦୁଇଟି ଝିଅ (ଯମଜ ଝିଅ)ଙ୍କୁ ପାଳନପୋଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କ ପାଖରେ କୌଣସି ସମ୍ବଳ ନଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିଲା ଯେ, ଗୋଟିଏ ଝିଅକୁ *"ଏକ ଆଶ୍ରମ"*କୁ ଦିଆଯିବ । ପରିଶେଷରେ, ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଝିଅକୁ କାଫାଲାହ ନାମକ ମୁସଲିମ ପରମ୍ପରା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ଙ୍କର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ରଖିଥିଲେ, ଯାହା ଅଧୀନରେ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା

ପିତାମାତା-ଶିଶୁ ସମ୍ପର୍କ ସମାପ୍ତ ହୋଇନଥାଏ ବରଂ ପିଲା ଏବଂ ପୋଷ୍ୟ ପିତାମାତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ନୂତନ ପିତାମାତା-ଶିଶୁ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥାଏ । ସେହି ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଅନୁସାରେ, କାଫଲାହ ପରମ୍ପରା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନାବାଳିକାର ହେପାଜତ ବଜାୟ ରଖାଯାଇଛି ।

12. କାଫଲାହ ପ୍ରଥାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ, **(2014) 14 ଆଫ୍ରିକୀୟ ମାନବାଧିକାର ଆଇନ ପତ୍ରିକା**ରେ ପ୍ରକାଶିତ ଏକ ପ୍ରବନ୍ଧର ଏକ ଅଂଶ (ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ପାଲଟା ସତ୍ୟପାଠର ଅନୁଲଗ୍ନକ-R1) ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଏବଂ ପୁନଃ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି:

> *"ଆତ୍ମୀୟତା ଯତ୍ନ ହେଉଛି ପିଲାର ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା ପିଲାର ପରିଚିତ ପରିବାରର ନିକଟ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ସହିତ ପରିବାର-ଭିତ୍ତିକ ଯତ୍ନ, ଯାହା ଆନୁଷ୍ଠାନିକ କିମ୍ବା ଅନୌପଚାରିକ ପ୍ରକୃତିର ଅଟେ । ପରିବାରର ଏକ ବ୍ୟାପକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଉପରେ ଆତ୍ମୀୟତାର ଯତ୍ନ ଆଧାରିତ, ଯେଉଁଥିରେ ପିଲାର ଯତ୍ନ ନେବାରେ ଜଡ଼ିତ ସମସ୍ତ ଲୋକଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ, ଯାହା ସମାଜରୁ ସମାଜ ଏବଂ ଏପରିକି ପରିବାରରୁ ପରିବାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ସାମାଜିକ ସମ୍ପର୍କ ପରିସର ମାଧ୍ୟମରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।"*

13. ଉକ୍ତ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଅନୁଯାୟୀ, କାଫଲାହ ସମ୍ପର୍କୀୟଙ୍କ ଯତ୍ନ ସହିତ ସମାନ ଅଟେ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ଉଭୟ ସାଧାରଣତଃ ପିଲାମାନଙ୍କର ସାଂସ୍କୃତିକ ଏବଂ ଧାର୍ମିକ ପୃଷ୍ଠଭୂମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଲାଳନପାଳନରେ ନିରନ୍ତରତା ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରନ୍ତି ।

14. ଏହିପରି କାଫଲାହ ଏବଂ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଯତ୍ନ ଉଭୟ ଶିଶୁର ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ବିକାଶ ପାଇଁ ସ୍ଥିରତା ଏବଂ ନିରନ୍ତରତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବିକଶିତ କରାଯାଇଛି ।

ଏହା ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଇଛି ଯେ, କାଫଲାହ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣର ଇସଲାମୀୟ ବିକଳ୍ପକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ । ସନ୍ଦର୍ଭ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅନୁଚ୍ଛେଦଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ନିମ୍ନରେ ପୁନଃଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇପାରେ :

> *"**କାଫଲାହରେ** ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣର ଦୁଇଟି ବିଶେଷତ୍ୱ ପରିଲକ୍ଷିତ* ହୋଇପାରେ: *ସ୍ଥାୟୀତ୍ୱ ଏବଂ ଏକ ସରଳ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଉନ୍ମୁକ୍ତ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣର ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ । ପୂର୍ବରୁ ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିବା ପରି, **କାଫଲାହ** ଶିଶୁ ଏବଂ ଯତ୍ନ ନେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ସମ୍ପର୍କ ସୃଷ୍ଟି କରେ ଏବଂ ପିଲାଟି ନୂତନ ପରିବାରରେ ମିଶିଯାଏ ଯେପରି ଆରମ୍ଭରୁ ଏହା ଥିଲା । ତେଣୁ, **କାଫଲାହ**, ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ପରି, ଏକ ନୂତନ ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ ପାରିବାରିକ ସମ୍ପର୍କ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ଏହା ସହିତ, ସରଳ ଏବଂ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ପରି, କାଫଲାହ ଅଧୀନରେ ଥିବା ପିଲାଟି ପରିଚୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାଙ୍କ ଜନ୍ମ ପରିବାର ସହିତ ଆଇନଗତ ବନ୍ଧନ (ଏବଂ ଏକ ନିରନ୍ତର ସମ୍ପର୍କ, ଯଦିଓ ଅନୌପଚାରିକ ଭାବରେ) ବଜାୟ ରଖିଥାଏ, ଏବଂ ତାଙ୍କ ମୂଳ ପରିବାରର ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ପର୍କରେ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ ଉତ୍ତରାଧିକାର କିମ୍ବା ସମର୍ଥନର ଅଧିକାର ସହିତ ରହିବାର ସମ୍ଭାବନା ସହିତ ଯୋଡ଼ି ହୋଇଥାଏ । ତଥାପି, **କାଫଲାହ** ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟେ କାରଣ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସାଧାରଣତଃ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ପରି ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଏବଂ କଠୋର ନୁହେଁ । ଏହାବ୍ୟତୀତ, ପୋଷ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେଉଥିବା ସାଧାରଣ ନିୟମ ଜନ୍ମଦାତା ପିତାମାତାଙ୍କ ସହ ସମ୍ପର୍କ ଛିନ୍ନ କରିବା ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏବଂ ବାସ୍ତବରେ, ବିଶ୍ୱର ଅନେକ ଆଇନଗତ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସରଳ ପୋଷ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ ।"*

15. ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାବି କରାଯାଇଛି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ଜାଣିଶୁଣି ଏହି ସତ୍ୟକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିଛନ୍ତି ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11, ଯେଉଁମାନେ ନାବାଳିକା ଝିଅର ପୋଷ୍ୟ ପିତାମାତା, ସେମାନେ ଅଭିଭାବକ ଏବଂ ପ୍ରତିପାଳ୍ୟ ଅଧିନିୟମ,

1890 ର ଧାରା 7 ଏବଂ 8 ସହିତ ପରିବାର ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଇନ, 1984 ର ଧାରା 7 (G) ଏବଂ ମୁଲ୍ଲାଙ୍କ ମହମ୍ମଦନ୍ ଆଇନର ଧାରା 349 ଅଧୀନରେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି, ପାଟନାଙ୍କ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଅଭିଭାବକତ୍ୱ ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 23 / 2016 ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଏହା ଘୋଷଣା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଇଥିଲା କି ସେ ନାବାଳିକା ଝିଅଙ୍କ ଆଇନଗତ ଅଭିଭାବକ ଅଟନ୍ତି ।

16. ସେହି କାର୍ଯ୍ୟବିଧିରେ, ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ 2 ଭାବରେ ସୂଚିତ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11ଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ ହେପାଜତର ପ୍ରସଙ୍ଗ ବିଚାରାଧୀନ ରହିଛି ।

17. ଏହା ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଠାରୁ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା କିମ୍ବା ସେମାନେ କାର୍ଯ୍ୟବିଧିରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିଲେ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ପାଲଟା ସତ୍ୟପାଠ ସହିତ କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇ ନାହିଁ । କେବଳ ଦେୱାନୀ ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା/ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନେ ଏପରି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ଅଛନ୍ତି । ଏହା ପରେ, ପାଟନା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ରିଟ୍ ଆବେଦନରେ ଏକ ସନ୍ଦର୍ଭ ଦିଆଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ଆଇନରେ ପତ୍ନୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ପ୍ରତିକାର ପାଇବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ସହିତ ଉକ୍ତ ରିଟ୍ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଯାଇଛି । ଏହି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାରିତା ସମ୍ପର୍କରେ ବିଧିଶାସ୍ତ୍ରଗତ ଆପତ୍ତି ଉଠାଯାଇଛି, କାରଣ ଶିଶୁର ହେପାଜତ ପାଟନା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼େ । ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରୁଜୁ ହୋଇଥିବା ଅଭିଭାବକତ୍ୱ ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 23/ 2016 ର କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ

କରିବାକୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଉ ବୋଲି ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି । ସେହି ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନେ ନାବାଳିକାଙ୍କ ଉପଯୁକ୍ତ ଯତ୍ନ ନେବାରେ କରିଥିବା ଅବହେଳାର ଅଭିଯୋଗକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଏବଂ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ସେମାନେ ନାବାଳିକାଙ୍କ ସର୍ବାଧିକ ଯତ୍ନ ନିଅନ୍ତି । ଅପରପକ୍ଷରେ, ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ଲାଳନପାଳନ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟ ପଠାଇନଥିଲେ । ସେମାନେ ଏହି ନିଶ୍ଚୟ କଥନକୁ ମଧ୍ୟ ଖଣ୍ଡନ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ନାବାଳିକା ଝିଅକୁ ଭେଟିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା ।

18. ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ ନାବାଳିକା ଝିଅକୁ ଅନେକ ଥର ଭେଟିଥିଲେ ଏବଂ ଭେଟିବା ସମୟରେ କୌଣସି ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇ ନଥିଲା । ପାଲଟା ସତ୍ୟପାଠର ଅନୁଚ୍ଛେଦ-(i) ରେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ନିମ୍ନମତେ ଦାବି କରିଛନ୍ତି:

> *"ଏହା ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି ଯେ, ନାବାଳିକା ଝିଅଟି ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ପିତା ଏବଂ ମାତା ଭାବରେ ଚିହ୍ନି ନାହାଁନ୍ତି, ବରଂ ସେ ଆବେଦନକାରୀ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11ଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ମାତା ଏବଂ ପିତା ଭାବରେ ଡାକନ୍ତି ଯାହା ନାବାଳିକା ଝିଅଟିଠାରୁ ସିଧାସଳଖ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇପାରିବ ।"*

19. ସେମାନଙ୍କ ମତରେ, ଏହି ରିଟ୍ ଆବେଦନ, ଅଭିଭାବକତ୍ୱ ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 23 /2016 କୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ପାଟନାର ପ୍ରମୁଖ ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ବିଚାରାଧୀନ ଅଛି । ରିଟ୍ ଆବେଦନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ-3 ର ଉତ୍ତରରେ ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦୁଇଟି ଝିଅର ଯତ୍ନ ନେବାରେ ଅକ୍ଷମତା ହେତୁ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11, ନାବାଳିକା ଝିଅର ଲାଳନ ପାଳନର ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11 ହେଉଛନ୍ତି ନାବାଳିକା କନ୍ୟା ସନ୍ତାନର *ପୋଷ୍ୟ ପିତାମାତା* ।

20. ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ପି. ଏସ୍. ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 401 / 2015 ରେ ପୋଲିସ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବିବୃତି ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ସେମାନଙ୍କର ମତାମତ ନଥିଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ ସେମାନଙ୍କ ସଂକଳ୍ପ ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନ ଇଚ୍ଛାରେ ନାବାଳିକା ଶିଶୁକୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ର ଯତ୍ନ ଏବଂ ହେପାଜତରେ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେହି ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଫର୍ମକୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜର 11.02.2017 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଯୁକ୍ତିକୁ ସମର୍ଥନ କରି ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11, **'ଏସିଆନ୍ ରିସର୍ଫେସିଂ ଅଫ୍ ରୋଡ୍ ଏଜେନ୍ସି ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିମିଟେଡ୍' ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ୍ ବ୍ୟୁରୋ ଅଫ୍ ଇନଭେଷ୍ଟିଗେସନ୍':(2018) 16 SCC 299** ମାମଲାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ଉକ୍ତ ବିବୃତିକୁ ଏହା ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଛି ଯେ, ନାବାଳିକା ପିଲାର ହେପାଜତ ପାଇଁ କେବଳ ଶିଶୁର ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ୱାର୍ଥ ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯିବ । ସେମାନେ ଏହି କଥାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ, ନାବାଳିକା ପିଲାଟି ନିୟମିତ ଭାବରେ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଯାଉନାହିଁ । ସେମାନେ ଦାବି କରିଛନ୍ତି ଯେ, ସେ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ବହୁତ ଭଲ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଅଭିଭାବକତ୍ୱ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ବିଚାରାଧୀନ ଥିବାରୁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ହେପାଜତ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାକୁ ଅନିଚ୍ଛୁକ ହୋଇପାରନ୍ତି । ପାଲଟା ସତ୍ୟପାଠ ସହିତ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ପିଏସ୍ ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 401/2015ରେ ପୋଲିସ୍ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଫର୍ମର କିଛି ପୃଷ୍ଠା ସଂଲଗ୍ନ କରାଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଆମେ କହିବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ ଯେ, ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ । ଉନ୍ନତ ସନ୍ଦର୍ଭ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଉକ୍ତ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଫର୍ମର ଉପାନ୍ତ ଭାଗଟି ନିମ୍ନରେ ଉଦ୍ଧୃତ କରାଯାଇଛି :

> *"ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ତଦନ୍ତରୁ ଏହା ଜଣାପଡିଛି ଯେ, ଅଭିଯୁକ୍ତମାନେ ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ଭଉଣୀ, ଭାଣିଜୀ ଏବଂ ପୁତୁରା । ଯମଜ ଝିଅ ଜନ୍ମ ହେବାର*

ଛଅ ମାସ ପରେ ସେମାନେ ରାଉରକେଲା ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ଘରେ ଗୋଟିଏ ମାସ ରହିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଏପରି ରହଣି ସମୟରେ ତାଙ୍କ ବଡ଼ ଭଉଣୀ, ଭାଣିଜୀ ଏବଂ ପୁତୁରା ତାଙ୍କ ପିଲା ପ୍ରତି ଅତ୍ୟଧିକ ଆଗ୍ରହୀ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରେମ ଏବଂ ସ୍ନେହ ହେତୁ ***ସେମାନଙ୍କ ଘରେ କୌଣସି ଛୋଟ ପିଲା ନ ଥିବାରୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଦୁଇଟି ପିଲା ମଧ୍ୟରୁ ଜଣକୁ*** *ନେବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ । ଯଦିଓ ସେମାନେ ବାରମ୍ବାର ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ ରାଜି କରାଇଥିଲେ ଯେ, ସେମାନେ ଶିଶୁର ସମସ୍ତ ଯତ୍ନ ନେବେ, ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଭାବନା ଆଗରେ ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କ ଝିଅ "ସୁମୈୟା ଖାନମ"ଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ନେବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଅଭିଯୋଗକାରୀ ନେସର ଅହମ୍ମଦ ଖାନ ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ତାଙ୍କର ନାବାଳିକା ସନ୍ତାନ ସୁମୈୟା ଖାନମଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ବଡ଼ ଭଉଣୀ ସେନାଜ ଖାନମ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ହାତରେ ଦେଇଥିଲେ । କେହି ନାବାଳିକା ଝିଅଟିକୁ ତାଙ୍କର ବିଧି ସମ୍ମତ ଅଭିଭାବକତ୍ୱରୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇନାହାଁନ୍ତି । ତଦନ୍ତର ଅଗ୍ରଗତି ବିଷୟରେ ଆଇ.ଆଇ.ସି.ଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ଆଇ. ପି. ସି. ଧାରା 363/34 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ମାମଲା ହୋଇଥିବାରୁ, ମୋର ମାନ୍ୟବର ଏସ୍.ପି., ରାଉରକେଲାଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି । ରାଉରକେଲା ଏସ୍ ପିଙ୍କ ଠାରୁ 31.08.2016 ତାରିଖର ସ୍ମାରକ ସଂଖ୍ୟା 3520/DCRBX CR ମାଧ୍ୟମରେ ଆଇପିସିର ଧାରା 363/34 ଅନୁଯାୟୀ ମାମଲାକୁ ଏଫ୍ ଆର୍ ଏମ୍ ଏଫ୍ ଭାବରେ ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସହିତ ଏକ ଆଦେଶ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି । ତଦନୁସାରେ, ମାମଲାଟି ସମାପ୍ତ ହୋଇଗଲା ।"*

21. ପାଟନାର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି, ପରିବାର ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନଟି ଅଭିଭାବକତ୍ୱ ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 23/2016 ନାମରେ ପାଲଟା ସତ୍ୟପାଠରେ ଅନୁଲଗ୍ନକ 3 ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି । ଏହା ପ୍ରତୀୟମାନ ହେଉଛି ଯେ, ଅଭିଭାବକ ଏବଂ ପ୍ରତିପାଳ୍ୟ ଅଧିନିୟମ, 1890ର ଧାରା 7 ଏବଂ 8 ସହିତ ପରିବାର

ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଧିନିୟମ, 1984 ର ଧାରା 7 (G) ସହିତ ଏବଂ ମୁଲ୍ଲାର ମହମ୍ମଦେନ୍ ଆଇନର ଧାରା 349 ଅନୁଯାୟୀ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଉକ୍ତ ଆବେଦନରେ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11 ଆବେଦନକାରୀ ଅଟନ୍ତି ।

22. ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11 ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ହେଉଛନ୍ତି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଭାଣିଜୀ ଏବଂ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 11 ହେଉଛନ୍ତି ଉକ୍ତ ଭାଣିଜୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ । ଭାଣିଜୀ ଏବଂ ଭାଣିଜୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ଉକ୍ତ ଅଭିଭାବକତ୍ୱ ମାମଲା ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି, ଦାବି କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପତ୍ନୀ, ସେହି କାର୍ଯ୍ୟବିଧିରେ ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2, 23.02.2010 ରେ ରାଞ୍ଚିରେ ଯମଜ କନ୍ୟା ସନ୍ତାନଙ୍କୁ ଜନ୍ମ ଦେଇଥିଲେ । ନାବାଳିକା ଝିଅ ଡାନିଆ ଅମନ୍ ଖାନ୍ ପ୍ରଥମ ସନ୍ତାନ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଝିଅ ଆସମା ଖାନମ୍ ଦ୍ୱିତୀୟ ସନ୍ତାନ ଅଟନ୍ତି । ସେମାନେ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଆର୍ଥିକ ସଙ୍କଟ ହେତୁ, ଆବେଦନକାରୀ ପିଲାଟିକୁ ଶାହନାଜ ଖାନମ (ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6)ଙ୍କୁ ଦେଇଥିଲେ, ଯିଏ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସହୋଦର ଭଉଣୀ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଭାବରେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 9 ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ, *ମହମ୍ମଦେନ୍ ଆଇନରେ* ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇନାହିଁ କିନ୍ତୁ ସନ୍ତାନୋଚିତ ସମ୍ପର୍କ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ନିଷେଧ ନୁହେଁ ।

23. ସେମାନେ ଆହୁରି ଦୃଢ଼ତାର ସହିତ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଆଜିକାଲି ଜଣେ ମୁସଲମାନ ଶିଶୁକୁ, କିଶୋର ନ୍ୟାୟ (ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା) ଅଧିନିୟମର ଧାରା 41 ଅନୁଯାୟୀ ଯୋଗ୍ୟ ହେଲେ. ସେ ପୋଷ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ।

24. ଅଭିଭାବକତ୍ୱ ପାଇଁ ଆବେଦନର ପଠନରୁ ଏହା ସାମ୍ନାକୁ ଆସିଛି ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11 ଆଶଙ୍କା କରିଛନ୍ତି ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନାବାଳକଙ୍କୁ

ଦିଆଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ଉପହାର ଦିଆଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ହଡ଼ପ କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀ ନାବାଳିକାର ହେପାଜତ ପାଇଁ ଦାବି କରୁଛନ୍ତି ।

25. ଅଭିଭାବକତ୍ୱ ଆବେଦନରେ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିକାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା ୨ ଏବଂ 11 ଙ୍କୁ ନାବାଳିକା ଡାନିଆ ଅମନ୍ ଖାନମ୍ ଓରଫ୍ ସୁମୈୟା ଖାନମ୍ ବିଧି ସମ୍ମତ ଅଭିଭାବକ ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଉକ୍ତ ନାବାଳିକା ଝିଅଟି ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା ୨ ଏବଂ 11 ଙ୍କର ବିଧି ସମ୍ମତ ହେପାଜତରେ ରହିଛନ୍ତି । ପାଲଟା ସତ୍ୟପାଠରେ ଏହା ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇନାହିଁ ଯେ, 2016 ରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଅଭିଭାବକତ୍ୱ ଆବେଦନ ୭ ବର୍ଷ ପରେ କେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପହଞ୍ଚିଛି ।

26. ଏହା ନଥିରେ ରହିଛି ଯେ, 11.02.2022 ତାରିଖର ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ପି.ସି.ଆର୍.ଏଲ୍. ସଂଖ୍ୟା 160 / 2021 ରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ, ଯାହାର ଏକ ନକଲ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ପାଲଟା ସତ୍ୟପାଠର ଅନୁଲଗ୍ନକ-R5 ଭାବରେ ସଂଲଗ୍ନ କରାଯାଇଛି, ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ବିଚାର ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି:

> *"(i)ଯେତେବେଳେ ଅଭିଭାବକତ୍ୱର ପ୍ରଶ୍ନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବା ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଧାନ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିକାରିତା ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣର ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଉଚିତ କି ?*
>
> *(ii)ପାଟନା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନକାରୀ ବିଫଳ ହୋଇସାରିଥିବା ବେଳେ ଆବେଦନକାରୀ ଓଡ଼ିଶାରେ ରହୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ କେବଳ ଏହି ଆଧାରରେ ଅଧିକାରିତା ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି କି?"*

ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଆପତ୍ତି ସତ୍ତ୍ୱେ ସେହି ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡିକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ।

27. ଆମେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀମତୀ ଏସ୍.ସାହୁ ଏବଂ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1 ରୁ 5ଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅତିରିକ୍ତ ସରକାରୀ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଜେ. କଟିକିଆ ଏବଂ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11ଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଏ. ରାୟଙ୍କୁ ଶୁଣିଛୁ ।

28. ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ଏସ୍. ସାହୁ ଦୃଢ଼ତାର ସହ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ, **ତେଜସ୍ୱିନୀ ଗୌଡ଼** (*ପୂର୍ବୋକ୍ତ*) ରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିବା ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ନାବାଳିକାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଆଇନଗତ ହେପାଜତ ପାଇଁ ହକଦାର ନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଟକ ରଖିବା ନାବାଳିକା ପିଲାର ହେପାଜତ ପୁନଃସ୍ଥାପନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅବୈଧ ଅଟକ ରଖିବା ସହିତ ସମାନ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ ।

29. ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀମତୀ ଏସ୍.ସାହୁଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ମୁସଲିମ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନର ସେହି ସ୍ଥିତିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି । ମୁସଲିମ ଆଇନରେ କୌଣସି ପୋଷ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଗ୍ରହଣକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ । ଏପରିକି ଏକ ନୂତନ ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ ପାରିବାରିକ ସମ୍ପର୍କ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଆତ୍ମୀୟ ସମ୍ପର୍କକୁ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ଏସ୍. ସାହୁ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଛନ୍ତି ଯେ, **ତେଜସ୍ୱିନୀ ଗୌଡ଼** (*ପୂର୍ବୋକ୍ତ*) ରେ ହୋଇଥିବା ଆଇନର ସ୍ପଷ୍ଟ ଘୋଷଣାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଅବୈଧ ଅଟକ କିମ୍ବା ଅବୈଧ ହେପାଜତରୁ ନାବାଳକଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ରିଟ୍ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବାର ଅଧିକାରିତା ଅଛି ।

30. ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀମତୀ ସାହୁ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପାଲଟା ସତ୍ୟପାଠରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି, ପରିବାର ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ବିଚାରପତିଙ୍କଠାରୁ କୌଣସି ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମିଳିନାହିଁ ଏବଂ 03.08.2016 ତାରିଖର ଆଦେଶରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବ ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11, ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନାହାଁନ୍ତି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଦାବି କରାଯାଇଛି

ଯେ, ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ କୌଣସି ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମିଳିନାହିଁ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, 28.10.2022 ରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାଲଟା ଜବାବରେ ଏକ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଛି ଯେଉଁଠାରେ ଏହା ନିମ୍ନମତେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦାବି କରାଯାଇଛି :

"ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ କୌଣସି ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ପାଲଟା ସତ୍ୟପାଠରେ ଏହି ତଥ୍ୟଗତ ସତ୍ୟକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିଛନ୍ତି । ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 38 ଟି ତାରିଖ ବିତିଗଲାଣି କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ମାନ୍ୟବର ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଅଧିକାରିତାର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଆପତ୍ତି ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଅଭିଭାବକତ୍ୱ ମାମଲା ଦାଖଲ କରିବାକୁ ଆଳ କରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କର ଏପରି ଆଚରଣ ରହିଛି, ଯେଉଁମାନେ ଏହି ମାନ୍ୟବର ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ନିରନ୍ତର ଭାବରେ ବିବାଦ ସୃଷ୍ଟି କରିଆସୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଝିଅକୁ ସେମାନଙ୍କ ଭଲ ଭାବରେ ଜଣାଶୁଣା କାରଣ ପାଇଁ ବେଆଇନ ଭାବରେ ଅଟକ ରଖିଛନ୍ତି ।"

31. ଏହା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11 ହେଉଛନ୍ତି ଶିଶୁର ସମ୍ପର୍କୀୟ ଭଉଣୀ ଏବଂ ଭିଣୋଇ, ଯାହାଙ୍କ ପାଖରେ ନାବାଳକ ଶିଶୁର ହେପାଜତ କିମ୍ବା ଅଭିଭାବକତ୍ୱ ରଖିବା ପାଇଁ ମହମ୍ମଦେନ୍ ଆଇନର ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ । ମହମ୍ମଦେନ୍ ଆଇନର ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ନିୟମ 352 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ, ମାତା ଜଣେ କନ୍ୟା ସନ୍ତାନର ଯୌବନ ପ୍ରାପ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା'ର ଯତ୍ନ ନେବାର ହକଦାର ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ନିୟମ 357 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ, ପିତା ଜଣେ ଅବିବାହିତ କନ୍ୟାର ଯୌବନ ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ତା'ର ହେପାଜତ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ।

32. ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ, *"ଅଭିଭାବକ ଏବଂ ପ୍ରତିପାଳ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏପରି କୌଣସି କ୍ଷମତା*

ପାଇନାହାଁନ୍ତି, ଯାହାର ଜଣେ ନାବାଳକର ପିତା ବଞ୍ଚିଛନ୍ତି ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତରେ ନାବାଳକର ଅଭିଭାବକ ହେବା ପାଇଁ ଅଯୋଗ୍ୟ ନୁହଁନ୍ତି ।"

33. ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ, 03.01.2022 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାଟନା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସି.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ଜେ.ସି. ସଂଖ୍ୟା 1232 / 2017 ନାମରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ରିଟ୍ ଆବେଦନର ପରିସମାପ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା, ତାହା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ସହିତ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

> *"କିଛି ଯୁକ୍ତିତର୍କ ପରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ତାଙ୍କ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ଏହି ରିଟ୍ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଲୋଡିଛନ୍ତି, ଯାହା ଆଇନରେ ତାଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉପରୋକ୍ତ ସ୍ୱାଧୀନତା ସହିତ ଏହି ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର ବୋଲି ଖାରଜ କରାଯାଇଛି ।"*

34. ଏହା ଦୃଢୋକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ, ଉକ୍ତ ଆଦେଶ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏହି ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବାରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତରରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଛି ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ପିଲାର ପରିଚୟ ଏବଂ ପିତାମାତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସୂଚନା ନଷ୍ଟ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଏହା ହେଉଛି ଅତିରିକ୍ତ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଯାହା ହେପାଜତ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ସମୟରେ ଏବଂ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ଙ୍କର ବେଆଇନ ଅଟକରୁ ନାବାଳିକା ପିଲାଟିର ହେପାଜତକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବା କରିବା ପାଇଁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଅଭିଭାବକ ଏବଂ ପ୍ରତିପାଲ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା-3 ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ଯେ, ସେହି ଅଧିନିୟମରେ

କୌଣସି ବିଷୟକୁ କୌଣସି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର କୌଣସି କ୍ଷମତାକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେବ ନାହିଁ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 19 ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରତିପାଦିତ କରେ ଯେ, କୌଣସି ବିଷୟ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ସେହି ନାବାଳିକା (ଅବିବାହିତା) ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅଭିଭାବକଙ୍କୁ ସ୍ଥିର କିମ୍ବା ଘୋଷଣା କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ଦେବ ନାହିଁ ଯାହାଙ୍କ ପିତା କିମ୍ବା ମାତା ଜୀବିତ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତରେ ନାବାଳକର ଅଭିଭାବକ ହେବା ପାଇଁ ଅଯୋଗ୍ୟ ନୁହଁନ୍ତି । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଅଭିଭାବକ ଏବଂ ପ୍ରତିପାଳ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 20 ଅନୁଯାୟୀ, ଜଣେ ଅଭିଭାବକ କେବଳ ତାଙ୍କ ନାବାଳକ ସହିତ ଏକ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ସମ୍ପର୍କରେ ଥାଆନ୍ତି ଏବଂ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ, ପିଲାର ନିଜ ବାପା ଏବଂ ମା ଜୀବିତ ଥିବା ସମୟରେ ପିଲାର ସମ୍ପର୍କୀୟମାନଙ୍କୁ ପିତାମାତାଙ୍କ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

35. ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ଆବେଦନକାରୀ ହେଉଛନ୍ତି ଶିଶୁର ବାସ୍ତବ ଅଭିଭାବକ । ତେଣୁ, ମୁସଲିମ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଯେତେବେଳେ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷିଦ୍ଧ ଥାଏ, ସେତେବେଳେ କେବଳ ଅଭିଭାବକ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ଏହାର ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗରେ ବାଧା ଦେଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ନାବାଳକର ସ୍କୁଲ ନଥି (ପାଲଟା ସତ୍ୟପାଠରେ ଅନୁଲଗ୍ନକ-R7) କୁ କେବଳ ଅନୁଧ୍ୟାନ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଜଣାପଡ଼େ ଯେ, ନାବାଳକର ପିତାମାତାଙ୍କ ନାମ ଶାଜିଆ ଅମନ୍ ଏବଂ ସୈଫ୍ ଆଲାମ (ଯଥାକ୍ରମେ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11) ଭାବରେ ନଥିଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁମାନେ ପିଲାଟି ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପରିଚିତ ଏବଂ ଯାହାଙ୍କର ଶିଶୁର ହେପାଜତ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ପିତାମାତାଙ୍କ ପାଇଁ କୌଣସି ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ନାହିଁ । ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ, ପିଲାଟିର ନାମ ସୁମୈୟା ଖାନମ୍ ରୁ ଡାନିଆ ଅମନ୍ ଖାନକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଛି ।

36. ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁଙ୍କ ମତରେ, ପାଲଟା ସତ୍ୟପାଠ ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ କିଛି ଦସ୍ତାବିଜ, ବାସ୍ତବ ସ୍ଥିତିକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ ନାହିଁ । ଏଗୁଡ଼ିକ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ବିଜ୍ଞ

ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ଙ୍କ ସତ୍ୟକଥନ ପାରସ୍ପରିକ ବିନାଶକାରୀ ବିଷୟବସ୍ତୁରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଗୋଟିଏ ପଟେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ ନାବାଳିକା ପିଲାଟିକୁ କିଛି ଥର ଭେଟିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ବିନା ତାଙ୍କୁ ଭେଟିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି, ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ନାବାଳିକା ଝିଅଟି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପିତା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ମାତା ଭାବରେ ଚିହ୍ନି ନଥିଲେ ।

37. ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ, ନାବାଳିକାଙ୍କୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11ଙ୍କ ସହିତ ରହିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, କାରଣ ସେମାନେ ନାବାଳିକାଙ୍କ ହେପାଜତ ରଖିବାର ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ ଆବେଦନକାରୀ, ନାବାଳିକାର ବାସ୍ତବ ଏବଂ ଆଇନଗତ ଅଭିଭାବକ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ଙ୍କର ହେପାଜତକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିରୋଧ କରୁଛନ୍ତି । ନାବାଳିକାକୁ ଏପରି ଅଟକ ରଖିବା ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବେଆଇନ ଅଟକ ରଖିବା ସହ ସମାନ । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ଆଇନର ମାର୍ଗକୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ବାସସ୍ଥାନ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରୁଛନ୍ତି । ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 11.02.2017 ରେ ଏସ୍.ଡି.ଜେ.ଏମ୍ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଫର୍ମ ସମ୍ପୃକ୍ତ, ଆବେଦନକାରୀ ଆଇ.ସି.ସି. ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 120/ 2017 ର ଭାବରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ମାମଲା ଦାଖଲ କରି ଉକ୍ତ ଅନୁସନ୍ଧାନକୁ ଆପତ୍ତି କରିଛନ୍ତି । ଉପରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ପରି, ଉକ୍ତ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ଥଗିତ ରଖିଛନ୍ତି ।

38. ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଶିଶୁର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ, ଏହା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ ଯେ, ଶିଶୁର ଇଚ୍ଛା ଏବଂ ଅଭିଳାଷ କ'ଣ ଅଟେ, ବରଂ ଶିଶୁର

ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ କ'ଣ କରାଯିବା ଉଚିତ ତାହା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁ, **AIR 2022 SC 3511** ରେ ବିବୃତ ହୋଇଥିବା **ରୋହିତ ଥମନା ଗୌଡ଼ ବନାମ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ** ମାମଲାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ଏହା ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

> *୨. ଉଲ୍ଲେଖିତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବା ପାଇଁ ଏବଂ ଅଧିକାରିତାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଆମେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଭାବୁନାହୁଁ । **ନିତ୍ୟ ଆନନ୍ଦ ରାଘବନ ବନାମ ରାଜ୍ୟ (ଦିଲ୍ଲୀ ଏନ୍‌ସିଟି) ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ.: (2017) 8 SCC 454** ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ, **ଭି. ରବି ଚନ୍ଦ୍ରନ୍ ବନାମ ଇଣ୍ଡିଆ ୟୁନିଅନ୍: (2010) 1 SCC 174** ରେ ଥିବା ନୀତିକୁ ପୁନରାବୃତ୍ତି କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଠାରେ ଏହାକୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ସହିତ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:*
>
> > *ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଏହି ମତ ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ, ଏହା ସମ୍ମୁଖରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଅତି ନିକଟତର ଥିଲା ଏବଂ ପିଲାଟିକୁ ତା'ର ଜନ୍ମ ସ୍ଥାନରୁ ବାହାର କରି ତା' ର ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାରିତା ମଧ୍ୟରେ ଆଣିବା ପରେ ତୁରନ୍ତ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା, ପିଲାଟି ଏଠାରେ ସ୍ଥିତି ହାସଲ କରିନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଭାଷା, କଥିତ କିମ୍ବା ସାମାଜିକ ରୀତିନୀତି ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କିମ୍ବା ଏହିପରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବାସ୍ତବ କାରଣ ହେତୁ ପିଲାଟି ତା 'ଜନ୍ମ ସ୍ଥାନକୁ ଫେରିବା ତାର କଲ୍ୟାଣରେ ରହିବ ଯାହା ସହିତ ସେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛି । ଏପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ଶିଶୁର ସର୍ବୋତ୍ତମକଲ୍ୟାଣର ଗୁଣବତ୍ତା ବିଷୟରେ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ବରଂ ଶିଶୁକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ସେହି ତଦନ୍ତକୁ ବିଦେଶୀ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ। ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବା ଉଚିତ ଯେ, ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟତିକ୍ରମୀ ପରିସ୍ଥିତିରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ପିଲାଟିକୁ ତାଙ୍କ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରାଇବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାକୁ ମନା କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ ବିଶେଷକରି ବିଦେଶୀ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପୂର୍ବ*

ଆଦେଶ ସତ୍ତ୍ୱେ, ଯଦି ଏହା ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ଯେ, ପିଲାଟିର ଫେରିବା ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ ଗମ୍ଭୀର କ୍ଷତି ହୋଇପାରେ ।"

39. **ଭି. ରବି ଚନ୍ଦ୍ରନ** (*ପୂର୍ବୋକ୍ତ*) ମାମଲାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବାଳ ଅଧିକାର ରକ୍ଷା ଏବଂ କଲ୍ୟାଣ ଅଧିକାରିତାର ନୀତି ଉପରେ ଆଧାର କରି ନାବାଳିକାର ହେପାଜତ ଦାବି ସହିତ ଜଡ଼ିତ ମାମଲାର ଯାଞ୍ଚ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନଙ୍କର ବାସ୍ତବିକ ଭୂମିକା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇଥିଲେ । ଏହିପରି ବିଚାରକୁ ଆଧାର କରି, ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାମଲାରେ, ନାବାଳିକା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନେ ଉପସ୍ଥିତ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ତଥା ସ୍ଥାପିତ ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଶିଶୁର ହେପାଜତକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରିବେ କିମ୍ବା ଶିଶୁର ହେପାଜତ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ମନା କରିପାରିବେ । **ନିତ୍ୟ ଆନନ୍ଦ ରାଘବନ**ଙ୍କ ମାମଲାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ **ଧନୱନ୍ତୀ ଯୋଶୀ ବନାମ ମାଧବ ଉଣ୍ଡେ** : **(1998) 1 SCC 112** ମାମଲାରେ ହୋଇଥିବା ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ **ମ୍ୟାକି ବନାମ ମ୍ୟାକି: (1951) AC 352** ମାମଲାରେ ପ୍ରିଭି କାଉନସିଲର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା । ମ୍ୟାକିଙ୍କ ମାମଲାରେ ପ୍ରିଭି କାଉନସିଲ୍ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ବିଦେଶୀ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶ କଲ୍ୟାଣ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସୌଜନ୍ୟ ଏହାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନର ନୁହେଁ, ବରଂ ଏହାର ଗମ୍ଭୀର ବିଚାର ପାଇଁ ଦାବି କରିଛି । ଯଦିଓ, ଭାରତ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଶିଶୁ ଅପହରଣର ନାଗରିକ ଦିଗ ଉପରେ 1980 ମସିହାର ହେଗ୍ ସମ୍ମେଳନରେ ସ୍ୱାକ୍ଷରକାରୀ ନୁହେଁ, ତଥାପି ନ୍ୟାୟାଳୟ, ବାସ୍ତବରେ, ବାଳ ଅଧିକାର ରକ୍ଷା ଏବଂ କଲ୍ୟାଣ ଅଧିକାରିତାର ନୀତିର ପ୍ରକୃତ ଭାବନାକୁ ଗ୍ରହଣ କରି, **ନିତ୍ୟ ଆନନ୍ଦ ରାଘବନ** (ପୂର୍ବୋକ୍ତ)ରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦେଇଥିଲେ:

40....... ଅଣ-ସଂସ୍କୃତି ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ, ଆଇନ ହେଉଛି ଯେ, ଯେଉଁ ଦେଶର ଶିଶୁକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଇଛି ସେହି ଦେଶର ନ୍ୟାୟାଳୟ ଶିଶୁର କଲ୍ୟାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ସର୍ବୋପରି ମହତ୍ତ୍ୱ ରୂପରେ ବିଚାର କରିବେ ଏବଂ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଶିଶୁର ହିତରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ମନେ କରନ୍ତି ଏବଂ ଏହାର ଶୀଘ୍ର ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ଏହାର କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଦେଶୀ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଆଦେଶକୁ କେବଳ ଏକ କାରକ ଭାବରେ ବିଚାର କରିବେ । ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଏହି ମତ ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ, ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଅତି ନିକଟତର ଥିଲା ଏବଂ ଶିଶୁକୁ ତା'ର ମୂଳ ରାଜ୍ୟରୁ ହଟାଇ ଏହାର ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଅଣାଯିବା ପରେ ତୁରନ୍ତ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା, ପିଲାଟି ଏଠାରେ ସ୍ଥିତି ପ୍ରାପ୍ତ କରିନାହିଁ ଏବଂ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଯେ, କଥିତ ଭାଷା କିମ୍ବା ସାମାଜିକ ରୀତିନୀତି ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ହେତୁ ପିଲାଟି ତା' ର ମୂଳ ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରିବା କଲ୍ୟାଣରେ ରହିବ ଯେଉଁଥିରେ ସେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛି କିମ୍ବା ଏହିପରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବାସ୍ତବ କାରଣ ରହିଛି । ଏପରି ସ୍ଥିତିରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ଶିଶୁର ସର୍ବୋତ୍ତମ କଲ୍ୟାଣର ଗୁଣବତ୍ତା ବିଷୟରେ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ବରଂ ଶିଶୁକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ସେହି ତଦନ୍ତକୁ ବିଦେଶୀ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବା ଉଚିତ ଯେ, ବ୍ୟତିକ୍ରମୀ ମାମଲାରେ, ଶିଶୁକୁ ମୂଳ ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରିବାକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମନା କରିପାରିବେ ଏବଂ ବିଶେଷ କରି ବିଦେଶୀ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ଆଦେଶ ସତ୍ତ୍ୱେ, ଯଦି ଏହା ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ, ଶିଶୁର ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ତାଙ୍କୁ କ୍ଷତିର ଏକ ଗୁରୁତର ବିପଦରେ ପକାଇପାରେ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ, ଭାରତର ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଯାହାର ଅଧିକାରିତା ମଧ୍ୟରେ ନାବାଳକକୁ ଅଣାଯାଇଛି, ଶିଶୁର କଲ୍ୟାଣକୁ ସର୍ବୋପରି ମହତ୍ତ୍ୱ ଭାବରେ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ଗୁଣବତ୍ତା ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନକୁ

ବିଚାର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ବିଦେଶୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ଆଦେଶକୁ କେବଳ ଏକ କାରକ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ତାହା ଉପରେ ଜୋର ଦେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଯେକୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏହା ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ତଦନ୍ତ ହେଉ କିମ୍ବା ଏକ ବିସ୍ତୃତ ତଦନ୍ତ, ପିଲାର କଲ୍ୟାଣକୁ ସର୍ବୋପରି ବିଚାର କରାଯିବ । ତେଣୁ, ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ସମୟରେ ଭାରତର ନ୍ୟାୟାଳୟମାନେ ନିଜ ଅଧିକାରିତା ମଧ୍ୟରେ ଅଣାଯାଇଥିବା ଶିଶୁର ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନର ପ୍ରତିକାରକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନ ଅଟନ୍ତି, ଯଦି ସେମାନେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ଯେ, ପିଲାଟି ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହାର ନୂତନ ପରିବେଶରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା ଯଦି ଏହା ପିଲାକୁ ଶାରୀରିକ କିମ୍ବା ମାନସିକ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଏ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା ପିଲାକୁ ଏକ ଅସହ୍ୟ ସ୍ଥିତିରେ ରଖାଯାଏ କିମ୍ବା ଯଦି ପିଲାଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିପକ୍ୱ ହୋଇଥାଏ, ତାକୁ ଫେରାଇବାକୁ ଆପତ୍ତି ଥାଏ । ଆମେ ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସହିତ ପୂର୍ଣ୍ଣତ ସହମତ ଅଟୁ ।

40. ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଉକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ସମୟରେ ସଠିକ ଭାବରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଏହି ମାମଲାରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ **ରୋହିତ ଥମନା ଗୌଡ଼** (*ପୂର୍ବୋକ୍ତ*) ମାମଲାରେ ସାମ୍ନାକୁ ଆସିଥିବା ତଥ୍ୟଠାରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ ଅଟେ । ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ନୀତି ବର୍ତ୍ତମାନର ସନ୍ଦର୍ଭରେ ସିଧାସଳଖ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୋଇନପାରେ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଅଧିକାରିତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ବାଳ ଅଧିକାର ରକ୍ଷା ଏବଂ କଲ୍ୟାଣ ଅଧିକାରିତା ଶିଶୁର ସୁରକ୍ଷାର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅଟେ । ତେଣୁ, ସେମାନଙ୍କୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଅଧିକାରିତା ନାହିଁ ବୋଲି ଯୁକ୍ତି କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁ ଏହା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ନାବାଳିକା ପିଲାଟିକୁ ରାଉରକେଲା ଠାରୁ ହେପାଜତରୁ ନିଆଯାଇଥିଲା, ଯାହା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାରିତା ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼େ । **ହେଲର୍ ବନାମ**

ଡୋ : ଧାରା 509 ଅଧୀନରେ 312 (1993) ରେ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି କେନେଡି ଯାହା କହିଥିଲେ ଆମେ ତାହା ଉପରେ ଟିପ୍ପଣୀ ଦେଇପାରିବା

> *"ନିଜର ଯତ୍ନ ନେବାକୁ ଅସମର୍ଥ ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଏହାର ପିତାମାତାଙ୍କ ପ୍ୟାରେନ୍ସ ପେଟ୍ରିଆ କ୍ଷମତା ଅଧୀନରେ ରାଜ୍ୟର ଏକ ବୈଧ ସ୍ୱାର୍ଥ ରହିଛି ।"*

41. ପିଲାମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅନେକ ମାମଲାରେ ବାଳ ଅଧିକାର ରକ୍ଷା ଏବଂ କଲ୍ୟାଣ ଅଧିକାରିତାର ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିଛନ୍ତି। ଏହା ଏକ ଅତି ସୀମିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଅଧିକାରିତା ।

42. ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁ ଆହୁରି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ, **ଗୌହର ବେଗମ୍ ବନାମ ସୁଗି ଓରଫ ବେଗମ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ : AIR 1960 SC 93ରେ,** ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ଅଭିଭାବକ ଏବଂ ପ୍ରତିପାଲ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ମାମଲା ବିଚାରାଧୀନ ରହିବା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେବାର ଅଧିକାର ଛଡ଼ାଇ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

43. **ଗୌହର ବେଗମ** (*ପୂର୍ବୋକ୍ତ*) ରେ, **ଇଂଲଣ୍ଡର ହାଲ୍ସବରିର ଆଇନରେ** [ଖଣ୍ଡ-IX, ଧାରା 1201, ଅନୁଚ୍ଛେଦ-702] ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ନିମ୍ନମତେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଛି :

> *ଯେଉଁଠାରେ, ଶିଶୁମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବାରମ୍ବାର ଘଟୁଥିବା ପରି, ସମାନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ହେପାଜତ ପାଇଁ ପରସ୍ପର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାବି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ, ସେପରି ଦାବିଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚ ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ରେ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରି କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ହେପାଜତ ପ୍ରଦାନ*

*କରାଯିବା ପରେ ପଚରାଉଚରା କରାଯାଇପାରିବ । ଧାରା 491 ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏକ ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ପ୍ରକୃତିର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅଟେ । ତେଣୁ ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଇଂରାଜୀ ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ଏଠାରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ବାସ୍ତବରେ ଆମ ଦେଶର ନ୍ୟାୟାଳୟମାନେ ସର୍ବଦା ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ମାମଲାରେ ଧାରା 491 ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଏକ ଶିଶୁର ହେପାଜତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ : **ରାମା ଆୟାର ବନାମ ନଟରାଜ ଆୟାର: AIR 1948 Mad.294, ଜାରା ବିବି ବନାମ ଅବଦୁଲ ରାଜ୍ଜାକ : (1910) XII Bom. L.R. 891 ଏବଂ ସୁବ୍ରୁସ୍ୱାମୀ ଗୌଣ୍ଡନ ବନାମ କାମାକ୍ଷୀ ଅମ୍ମଲ: (1930) I.L.R. 53 Mad.72** ଦେଖନ୍ତୁ । ଯଦି ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ଅଧିକାରିତା ଧାରା 491 ଅଧୀନରେ ନ ରହେ, ଶିଶୁମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା ନିରର୍ଥକ ହେବ ।*

44. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିବକ୍ତା **ଉମ୍ମୁ ସବୀନା ବନାମ କେରଳ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ: 2011 (13) Scale 28** କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଏହା ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଛନ୍ତି ଯେ, ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣର ରିଟ୍ ର ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ, ଏପରି ବୈଷୟିକ ଆପତ୍ତିକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

45. ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11 ନାବାଳିକାଙ୍କ ପରିଚୟକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ପାଲଟା ସତ୍ୟପାଠରେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯେ, ନାବାଳିକା ପିଲାଟି ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପିତା ଏବଂ ମାତା ଭାବରେ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର କରୁନାହାଁନ୍ତି । ବରଂ, ସେ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11 ଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ମାଆ ଏବଂ ବାପା ବୋଲି ଡାକନ୍ତି । ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁ ଦୋହରାଇଛନ୍ତି ଯେ, ନାବାଳିକାଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ଏବଂ ଅଭିଳାଷ

ଶିଶୁର ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ୱାର୍ଥରେ କ'ଣ ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ, ତାହା ଠାରୁ ଅଲଗା ଅଟେ । ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେଉଛି ଶିଶୁର ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ।

46. ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ନାବାଳିକାଙ୍କୁ ଆଇନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବ୍ୟବହାର କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ନାବାଳିକାଙ୍କ କୋମଳ ବୟସରେ (12 ବର୍ଷରେ), ତାଙ୍କୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସହଜ । ବର୍ତ୍ତମାନ ନାବାଳିକା ଜଣକ ବାସ୍ତବ ମା 'ଙ୍କ ପ୍ରେମ ଏବଂ ସ୍ନେହ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି, କାରଣ ସେ ଯୌବନର ବୟସ ନିକଟତର ହେଉଛନ୍ତି । ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ଏହି ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 7 କିମ୍ବା 9 ତାଙ୍କ ବାସ୍ତବ ମା', ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11 ଙ୍କର ପୂର୍ବରୁ ଦୁଇଟି ସନ୍ତାନ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ତେଣୁ ସର୍ବଦା ନାବାଳକଙ୍କ ଯତ୍ନରେ ଅବହେଳା କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଥାଏ । ଏପରିକି ସେମାନଙ୍କୁ ଆତ୍ମୀୟତାର ଯତ୍ନ ପ୍ରଦାନକାରୀ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ମହମ୍ମଦେନ ଆଇନରେ କାଫଲାହର କୌଣସି ସ୍ୱୀକୃତି ନାହିଁ । ଏହା ପୋଷ୍ୟ ଯତ୍ନର ଏକ ବିକାଶଶୀଳ ମତବାଦ ଅଟେ । କେବଳ ମାତ୍ର ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ସମ୍ପର୍କୀୟ ହୋଇଥିବାରୁ ସେମାନେ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ଶିଶୁର ଯତ୍ନ ନେଇଥିବାରୁ, ଶିଶୁର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ । ଯଦି ହେପାଜତ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ ନହୁଏ, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉଭୟ ପିଲା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ପରସ୍ପରର ପ୍ରେମ ଏବଂ ସ୍ନେହରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବେ, ଯାହା ପାଇଁ ସେମାନେ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ **ତେଜସ୍ୱିନୀ ଗୌଡ଼** (*ପୂର୍ବୋକ୍ତ*) ରେ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ପୁନର୍ବାର ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । **ତେଜସ୍ୱିନୀ ଗୌଡ଼** (*ପୂର୍ବୋକ୍ତ*) ର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 34 ଏବଂ 35 ରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଅପିଲକାରୀ ସମ୍ପର୍କୀୟ ହୋଇଥିବାରୁ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ଶିଶୁର ଯତ୍ନ ନେଇଥିଲେ ଏବଂ କେବଳ ମାତ୍ର ସେହି ଆଧାରରେ ସେମାନେ ଶିଶୁର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ବଜାୟ ରଖିପାରିବେ

ନାହିଁ । ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିଥିଲେ ଯେ, ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ହେପାଜତରୁ ନାବାଳିକାକୁ ନେଇଯିବା ଏବଂ ମାଆଙ୍କୁ ହେପାଜତକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା ପ୍ରାରମ୍ଭରେ କିଛି ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ସମୟ ଅତିବାହିତ ସହିତ ତାହା ନିଷ୍କ୍ରିୟ ହୋଇଯିବ ।

47. ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁ ଉପସ୍ଥାପନ ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ନାବାଳିକାଙ୍କ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ଯତ୍ନ ନେବେ । **ଉଷା ଦେବୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ କୈଳାସ ନାରାୟଣ ଦୀକ୍ଷିତ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ : AIR 1978 MP 24** ରେ ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ, ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ରଖିବାରୁ ଏକ ନାବାଳକ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରିୟ ହୋଇଯାଇଥାଏ, କିନ୍ତୁ ପିତାମାତାଙ୍କ ତୁଳନାରେ, ନାବାଳକଙ୍କ ହେପାଜତରେ ସେମାନଙ୍କର କୌଣସି ଉଚ୍ଚତର ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ରହିବ ନାହିଁ । ନାବାଳିକାଙ୍କ ଯତ୍ନ ନେବା ପାଇଁ ପିତାମାତା ହେଉଛନ୍ତି ସର୍ବୋତ୍ତମ ବ୍ୟକ୍ତି ।

48. **ଉଷା ଦେବୀ** (ପୂର୍ବୋକ୍ତ) ମାମଲାରେ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ଯଦି ନାବାଳିକା ପୁଅକୁ ତାଙ୍କ ପିତାମାତାଙ୍କଠାରୁ ଅଲଗା ରଖାଯାଇଥାଏ, ତେବେ ସେ ପିତାମାତାଙ୍କ ସ୍ନେହରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବେ ଏବଂ କିଛି ସମୟ ପରେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅପରିଚିତ ହୋଇଯିବେ । ଏହା ନାବାଳିକାଙ୍କ ହିତରେ ହେବ ନାହିଁ ।

49. ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁ, **ଗୌରବ ନାଗପାଳ ବନାମ ସୁମେଧା ନାଗପାଳ: AIR 2009 SC 557** ମାମଲାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅନ୍ୟ ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ଏହା ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

> *"44.ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତର୍କରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଉଛି ଯେ, ପିଲାଟି ପିତାଙ୍କ ସହିତ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ରହିଆସୁଅଛି । ଯୁକ୍ତିଟି*

ଆକର୍ଷଣୀୟ ଅଟେ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟକୁ ଅଣଦେଖା କରିଥାଏ । ବିଭିନ୍ନ ଆଦେଶକୁ ଅବମାନନା କରି, ଏପରିକି ଅବମାନନା କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଆରମ୍ଭ କରି, ଅପିଲକାରୀ ପିଲାଟିର ହେପାଜତକୁ ରଖିବାରେ ସଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେ ନିଜ ଭୁଲର ଲାଭାର୍ଥୀ ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟରେ ଏହି ଦିଗଗୁଡ଼ିକୁ ବିସ୍ତାରିତ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ।

45. ମା'ଙ୍କୁ ହେପାଜତ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯେଉଁ ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ଏବଂ ଯେଉଁ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି, ତାହା ଆମ ଦୃଷ୍ଟିରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଦୋଷପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, ପିଲାକୁ ପିତାଙ୍କ ହେପାଜତରୁ ଅଲଗା କରିବା ଦ୍ୱାରା କିଛି ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ତାହା ନିଷ୍କ୍ରିୟ ହେବା ନିଶ୍ଚିତ ।

50. **ବ୍ରିଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ଗାଙ୍ଗୁଲି ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଚିନ୍ତା ହରନ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ :AIR 1961 MP 173**ରେ, ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣର ମିଥ୍ୟା ଆଳ ଉପରେ ଶିଶୁଟିକୁ ପିତାମାତାଙ୍କଠାରୁ ଅଲଗା ରଖାଯାଇଥିଲା । ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ନାବାଳିକାକୁ ତାଙ୍କର ପିତାମାତାଙ୍କ ହେପାଜତକୁ ଫେରାଇ ଦିଆଯିବ ତଥା ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ, ପିଲାର ଗିରଫ ପରୱାନା ଜାରି କରାଯିବ ଏବଂ ଗିରଫ ହେବା ପରେ ତୁରନ୍ତ ଶିଶୁଟିକୁ ଅପିଲକାରୀ (ପିତାମାତା) ଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯିବ ।

51. **ବାଳ କୃଷ୍ଣ ପାଣ୍ଡେ ବନାମ ସଞ୍ଜୀବ ବାଜପେୟୀ; : AIR 2004 Uttarakhand 1** ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ପରେ, ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ, ସେହି ମାମଲାରେ, ନାବାଳକ ତାଙ୍କ ଜେଜେବାପାଙ୍କ ସହିତ ରହୁଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପାଠପଢା ଜାରି ରଖିଥିଲେ । ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ନାବାଳିକାଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ, ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ବାଧା ଦେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଜେଜେବାପା-ଜେଜେମାଆ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କୁ ହେପାଜତ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ ରାଜି ନଥିଲେ । ଉତ୍ତରାଖଣ୍ଡ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନମତେ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି :

“..................ଏହି କଠୋର ବାସ୍ତବତାକୁ ସାମ୍ନା କରି, ନିଷ୍କର୍ଷ ବାହାର କରାଯାଇ, ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଉପନୀତ ନିଷ୍କର୍ଷରେ, ଏହା ସାମାନ୍ୟ ସଂକୋଚ ବିନା, ଏହି ଧାରଣାରେ ଉପନୀତ ଯେ, ନାବାଳିକାର କଲ୍ୟାଣ କେବଳ ସେତେବେଳେ ହେବ ଯେତେବେଳେ ତାକୁ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ହେପାଜତରେ ରଖାଯିବ ନାହିଁ ବରଂ ତା'ର ହେପାଜତକୁ ତାଙ୍କ ଆଦାରର ପିତା, ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଫେରାଇ ଦିଆଯିବ ।”

52. ପରିଶେଷରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଉପସ୍ଥିତ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସୁଶ୍ରୀ ସାହୁ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଛନ୍ତି ଯେ, ଯେହେତୁ ମାମଲାଟି ନାବାଳକ ଶିଶୁର ହେପାଜତ ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବା ସହିତ ଜଡ଼ିତ, ତେଣୁ କ୍ଷେତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବୈଷୟିକ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ଏହା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ପିଲାଟିକୁ ଏହି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଏକ ସ୍ଥାନ (ରାଉରକେଲା) ରୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାରିତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଥିବା ଆପତ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

53. ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11ଙ୍କ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଏ. ରାୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ସାରବାନ ତଥ୍ୟର ଦମନର ଘଟଣାକୁ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ନିଆଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ରିଟ୍ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ଏହି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର କୌଣସି ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାରିତା ନାହିଁ କାରଣ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଆଞ୍ଚଳିକ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ଉକ୍ତ ଆଞ୍ଚଳିକ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ରହୁନାହାଁନ୍ତି । ତେଣୁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସୁମାୟା ଖାନମ୍ ଓରଫ ଡାନିଆ ଅମନ୍ ଖାନ୍ ନାମକ ନାବାଳିକାଙ୍କ ହେପାଜତକୁ ପୁନଃସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ଏହାର ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

54. ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1 ରୁ 5 ଙ୍କ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ବିଜ୍ଞ ଅତିରିକ୍ତ ସରକାରୀ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଜେ. କଟିକିଆ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଆଞ୍ଚଳିକ ସୀମା ସମ୍ପର୍କରେ ବୈଷୟିକ ଆପତ୍ତିକୁ ଛାଡ଼ କରି ପିଲାର ସର୍ବୋତ୍ତମ ହିତ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ । ଅତିରିକ୍ତ ସରକାରୀ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କଟିକିଆଙ୍କ ମତରେ, ଏହା ଭଲ ଭାବେ ସ୍ଥିରୀକୃତ ହୋଇଛି ଯେ, ନାବାଳିକାର ହେପାଜତକୁ ପୁନଃସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବା ସମୟରେ, ଶିଶୁର କଲ୍ୟାଣକୁ ସର୍ବୋପରି ବିଚାର କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ କଲ୍ୟାଣ ଶବ୍ଦକୁ ଏହାର ବ୍ୟାପକ ଅର୍ଥରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

55. ବିଜ୍ଞ ଅତିରିକ୍ତ ସରକାରୀ ଅଧିବକ୍ତା, ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କଟିକିଆଙ୍କ ମତରେ, ଯଦି ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1 ରୁ 5 ଙ୍କୁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରାଯାଏ, ତେବେ ସେମାନେ ଉକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ପାଳନ କରିବେ । ବିଜ୍ଞ ଅତିରିକ୍ତ ସରକାରୀ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କଟିକିଆ ଦୃଢ଼ତାର ସହିତ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ନାବାଳକର କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ କ'ଣ ଅନୁକୂଳ ତାହା ଉପରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଚାରକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ସେ **ଏଲିଜାବେଥ ଦିନଶା (ଶ୍ରୀମତୀ) ବନାମ ଅରୱନ୍ଦ ଏମ୍ ଦିନଶା: (1987) 1 SCC 42 ଏବଂ ଚନ୍ଦ୍ରକଳା ମେନନ (ଶ୍ରୀମତୀ) ବନାମ ବିପିନ ମେନନ (କ୍ୟାପ୍ଟେନ): (1993) 2 SCC 6** କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ସେହି ବିବୃତି ଗୁଡ଼ିକରେ, ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଶିଶୁର ହିତ ସର୍ବୋପରି ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ।

56. ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେମାନଙ୍କ ନିୟୋଜିତ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11ଙ୍କ ସହିତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଆମେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛୁ ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ନାବାଳିକାଙ୍କ ଭଲ ଭାବରେ

ଯତ୍ନ ନେଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 11ଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କ ବିବାହରୁ ତାଙ୍କର ଦୁଇଟି ରକ୍ତର ସନ୍ତାନ ହୋଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, ସେ ନାବାଳିକାକୁ ତାଙ୍କ ମାଆ (ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6, ଶାହନାଜ ଖାନମ) ଙ୍କ ଠାରୁ ପୋଷ୍ୟ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ, ଯିଏ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ଭଉଣୀ ଅଟନ୍ତି । ତାଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, ଆବେଦନକାରୀ ନାବାଳିକାକୁ ଶାହନାଜ ଖାନମଙ୍କ ହେପାଜତରେ ଛାଡ଼ିଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଏହିପରି, ଶାହନାଜ ଖାନମ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନାବାଳିକାକୁ ପୋଷ୍ୟ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ସମ୍ମତି ଦେଇଛନ୍ତି ।

57. ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଉପସ୍ଥାପନକୁ ତର୍ଜମା କରି ଏବଂ ସତ୍ୟପାଠର ସମର୍ଥନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ନଥିଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପରେ, ଆମେ ତିନୋଟି ପ୍ରଶ୍ନ ପାଇଛୁ ଯାହା ନାବାଳିକାଙ୍କ ହେପାଜତକୁ ପୁନଃସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ମାଗିବାର ଅଧିକାରକୁ ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଟେ । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା :

(i) ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନାବାଳିକାକୁ କୌଣସି ବୈଧ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା କି?

(ii) ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ଉପରେ କିମ୍ବା ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାରିତା ରହିଛି କି?

(iii) ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ନାବାଳିକା ଝିଅର ହେପାଜତ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି କି?

58. (i) ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନାବାଳିକାକୁ କୌଣସି ବୈଧ ପୋଷ୍ୟ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା କି?

HIGH COURT ORISSA

ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଛି ଯେ, ରୋମାନ ଏବଂ ହିନ୍ଦୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଗ୍ରହଣ ଭଳି ମହମ୍ମଦେନ ଆଇନରେ କୌଣସି ପ୍ରଥା ନାହିଁ । ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ, କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ଯତ୍ନ ଏବଂ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ, 2000 (ସଂକ୍ଷେପରେ "ଜେଜେ ଅଧିନିୟମ") ର ଧାରା 47 ରେ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ତାହା ହେଉଛି ଏକ ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ବ୍ୟବସ୍ଥା । ଜେଜେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 41 ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଜେଜେ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣର ପ୍ରାଥମିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ଅନାଥ, ପରିତ୍ୟକ୍ତ କିମ୍ବା ସମର୍ପଣ କରିଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କର ପୁନର୍ବାସ କରିବା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ କଠୋର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ଧାରା 41 ର ଉପ-ଧାରା 5 ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସରଣ କରି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପୋଷ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଗ୍ରହଣ ସମ୍ବଳ ସଂସ୍ଥା (ସଂକ୍ଷେପରେ ସି ଏ ଆର୍ ଏ) ମାଧ୍ୟମରେ ପୋଷ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ । ଜେ.ଜେ. ଅଧିନିୟମ 41ର ଉପଧାରା 5ରେ ନିମ୍ନମତେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି :

(5) କୌଣସି ଶିଶୁକୁ ପୋଷ୍ୟ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ -

(a)ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମିତିର ଦୁଇ ଜଣ ସଦସ୍ୟ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଶିଶୁଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶିଶୁକୁ ଆଇନଗତ ଭାବରେ ମୁକ୍ତ ଘୋଷଣା ନ କରନ୍ତି,

(b) ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମର୍ପଣ କରିଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପିତାମାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁନର୍ବିଚାର ପାଇଁ ଦୁଇ ମାସର ଅବଧି ଶେଷ ହୋଇନାହିଁ, ଏବଂ

(c) ଏହିପରି ଏକ ପିଲା କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କ ସମ୍ମତି ବିନା, ଯିଏ ତାଙ୍କ କଥା ବୁଝିପାରିବ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସହମତି ପ୍ରକାଶ କରିପାରିବ ।

(6) ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ଶିଶୁକୁ ପୋଷ୍ୟ ଭାବରେ ସନ୍ତାନ ଦେବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଇପାରନ୍ତି

(a) ବୈବାହିକ ସ୍ଥିତି ନିର୍ବିଶେଷରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କିମ୍ବା;

(b) ଜୀବିତ ଅନୁବଂଶିକ ପୁତ୍ର କିମ୍ବା କନ୍ୟାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ନିର୍ବିଶେଷରେ ସମଲିଙ୍ଗୀ ସନ୍ତାନଙ୍କୁ ପୋଷ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ପିତାମାତାଙ୍କୁ; କିମ୍ବା

(c) ନିଃସନ୍ତାନ ଦମ୍ପତିଙ୍କୁ ।

59. ଏପରିକି ଜେଜେ ଅଧିନିୟମରେ ମଧ୍ୟ ସମର୍ପଣ କରିଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କ ପିତାମାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହେପାଜତ ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ପୁନର୍ବିଚାର ନିମନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟସୀମା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି । ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯେ, ଏପରିକି ମୁସଲିମ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନ (ଶରିୟତ) ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ପାଇଁ କୁରାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ପ୍ରୋଫେଟ ମହମ୍ମଦଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସ ଯାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ସଂହିତାବଦ୍ଧ ହୋଇଛି । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଶରିୟତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା:

> *"2.ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନର ପ୍ରୟୋଗ : ଅପରପକ୍ଷରେ କୌଣସି ପ୍ରଥା କିମ୍ବା ପରମ୍ପରା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଇଚ୍ଛାପତ୍ରହୀନ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ, ମହିଳାଙ୍କ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସମ୍ପତ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ଚୁକ୍ତି କିମ୍ବା ଉପହାର ଅଧୀନରେ ଉତ୍ତରାଧିକାରରେ ପ୍ରାପ୍ତ କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା, ବିବାହ, ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ, ଯେଉଁଥିରେ ତଲାକ, ଇଲା, ଜିହାର, ଲିଆନ୍, ଖୁଲା ଏବଂ ମୁବାରତ୍, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ଡାୱାର୍, ଅଭିଭାବକତ୍ୱ, ଉପହାର, ନ୍ୟାସ ଏବଂ ନ୍ୟାସ ସମ୍ପତ୍ତି, ଏବଂ ୱାକଫସ୍ (ଦାତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାତବ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଦାତବ୍ୟ ତଥା ଧାର୍ମିକ ଅନୁଦାନ ବ୍ୟତୀତ) ସମ୍ପର୍କିତ ସମସ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନରେ (କୃଷି ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ ବ୍ୟତୀତ), ସେହି ମାମଲାରେ ଯେଉଁଠାରେ ପକ୍ଷମାନେ ମୁସଲମାନ ଅଟନ୍ତି, ନିଷ୍ପତ୍ତିର ନିୟମ ମୁସଲିମ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନ (ଶରିୟତ) ହେବ ।*
>
> *ଏହି ଧାରାରେ ବିବାହ, ଛାଡ଼ପତ୍ର, ଭରଣପୋଷଣ, ଇଚ୍ଛାପତ୍ରହୀନ ଉତ୍ତରାଧିକାର ଇତ୍ୟାଦି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନର ଅନେକ ବିଷୟ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରାଯାଇଛି ଯେ, ଏହି ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ*

ମୁସଲମାନ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବ, ଯଦିଓ ଏହାର ବିପରୀତ କୌଣସି ପ୍ରଥା କିମ୍ବା ପରମ୍ପରା ରହିଛି ।ଏହି ବିଷୟଗୁଡିକରେ "ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ", ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ ଏବଂ ତେଣୁ, ଏହା କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ, ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରୀତିନୀତି କିମ୍ବା ବ୍ୟବହାର ମୁସଲିମ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଥା କିମ୍ବା ପରମ୍ପରାକୁ ସ୍ଥାନ ଦିଆଯାଇନାହିଁ ।

60. ତଥାପି, ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଘୋଷଣା କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି - (1) ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରନ୍ତି - (a) ଯେ ସେ ଜଣେ ମୁସଲମାନ, ଏବଂ (b) ଯେ ସେ ଭାରତୀୟ ଚୁକ୍ତିନାମା ଅଧିନିୟମ, 1872 ର ଧାରା 11 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତି କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ଏବଂ (c) ଯେ ସେ ଏହି ଆଇନ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ବାସିନ୍ଦା, ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫର୍ମରେ ଘୋଷଣା କରି ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଦାଖଲ କରି ଘୋଷଣା କରିପାରିବେ ଯେ, ସେ ଏହି ଧାରା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଲାଭ ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ଏବଂ ତା'ପରେ ଧାରା 2 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଘୋଷଣା ଏବଂ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ନାବାଳକ ପିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ବଂଶଧରଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ, ଯେପରିକି ଏଥିରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ, ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ଏବଂ ଉତ୍ତରାଧିକାର ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିଲା ।

61. ଆମେ ନାବାଳିକା, ଯାହାକୁ ଏହାପରେ ଆମେ ସୁମୈୟା ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ କରିବୁ, ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ରୁ 11 ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏପରି କୌଣସି ଘୋଷଣା ପାଇନାହୁଁ । ମାଡ୍ରାସ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ **ପୁଥିଆ ପୁରାୟିଲ ଅବଦୁରାହିମାନ କର୍ଣ୍ଣବନ ବନାମ ଥାୟାଥ କାଞ୍ଚେନ୍ତାଭିଦା ଆଭୁମ୍ମା : AIR 1956 Mad 244 : ILR 1956 Mad 903** ରେ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ :

"ଯଦି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଶରିୟତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ଏବଂ ମାଡ୍ରାସ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ , 1949 ଧାରା 2 ର ଭାଷା ବିଷୟରେ ଗୋଟିଏ କଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ଏହା ହେଉଛି ଯେ, ଉଭୟ ଆଇନ ମୁସଲିମ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନକୁ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ସମସ୍ତ ବିଷୟରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ଏବଂ 3 ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ବିଷୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ପ୍ରଥା ଏବଂ ପରମ୍ପରାକୁ ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ରଦ୍ଦ କରିନଥିଲା ।"

62. **ମୌଲଭି ମହମ୍ମଦ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଏସ୍. ମହବୁବ୍ ବେଗମ୍ ଙ୍କ ମାମଲାରେ: AIR 1984 Mad 7,** ମାଡ୍ରାସ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଦେଇଛନ୍ତି :

*"ଶରିୟତ, ଅଧିନିୟମ ଧାରା 2 ରେ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଥା କିମ୍ବା ପରମ୍ପରାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଛି ଏବଂ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କୁ ଧାରା 3 (1) ରେ ସୂଚିତ ତିନୋଟି ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଥା କିମ୍ବା ପରମ୍ପରାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରିଛି । ପୋଷ୍ୟ **<u>ଗ୍ରହଣ ଧାରା 2 ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ କରାଯାଇଥିବା ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ନୁହେଁ</u>** । ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ଜରୁରୀ ନୁହେଁ ଯେ, ଉତ୍ତରାଧିକାର କିମ୍ବା ଅନୁକ୍ରମ ହୋଇପାରେ, ଯଦିଓ ଏହା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତରାଧିକାର କିମ୍ବା ଅନୁକ୍ରମ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନୁହେଁ ଯେ, ଧାରା 3 (1) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଘୋଷଣା ମାମଲାରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ପ୍ରଶ୍ନରେ ପ୍ରଥା କିମ୍ବା ପରମ୍ପରାକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇପାରିବ । ତେଣୁ, ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ, ଏହି ମାମଲାର ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ପ୍ରଥାର ଆଳ ଏବଂ ପ୍ରମାଣ ଆଦୌ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ଯଦି ବାସ୍ତବରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାବି କରାଯାଇଥିବା ପରି ଏକ ପ୍ରଥା ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା ଏବଂ ଅଛି ।"*

63. **ମସ୍ତ. ବିବି ବନାମ ସୟଦ ଅଲି: 1997 (1) RLR 757** ରେ ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ମହାୱାତ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ପ୍ରଥା ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା । *ଏହା ପରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ନିମ୍ନମତେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଛି :*

"(i) ମୁସଲିମ ଆଇନରେ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ବିଷୟରେ ଜଣା ନାହିଁ ।

(ii) ପ୍ରଥା ଅନୁସାରେ, ମହମ୍ମଦେନଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥାଇପାରେ ।

(iii) ଜଣେ ମୁସଲମାନ ଯିଏ ଅଭିଯୋଗ କରନ୍ତି ଯେ, ପ୍ରଥା ଦ୍ୱାରା ସେ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣର ବିଷୟ, ଏହାକୁ ପ୍ରମାଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣର ବାସ୍ତବତା ଏବଂ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣର ପ୍ରଥା ଉଭୟକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରିବାକୁ ହେବ ।

64. **ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ପାଣ୍ଡେ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ : (1984) 2 SCC 244** ମାମଲାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନମତେ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି :

"ମୁସଲମାନମାନେ କାହିଁକି ଏହି ଚିଠା ବିରୋଧ କରିବା ଉଚିତ ଥିଲା ତାହା ବୁଝିବା ଟିକେ କଷ୍ଟକର, ଯାହା କେବଳ ଜଣେ ମୁସଲମାନଙ୍କୁ ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ପୋଷ୍ୟ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା; ଏହାର କୌଣସି ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଶକ୍ତି ନଥିଲା ଯାହା ଜଣେ ମୁସଲମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଧାର୍ମିକ ନୀତି ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରୁଥିଲା : ଏହା କେବଳ ଏକ ସକ୍ଷମକାରୀ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ଥିଲା ଏବଂ ଯଦି ଜଣେ ମୁସଲମାନ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ଯେ, ଏହା ଗ୍ରହଣ କରିବା ତାଙ୍କ ଧର୍ମର ବିରୋଧୀ, ତେବେ ସେ ଗ୍ରହଣ ନକରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନ ଥିଲେ ।"

65. ଜେଜେ ଅଧିନିୟମର ଆଗମନ ସହିତ, ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ **ଶବନମ ହାସମୀ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ: (2014) 4 SCC 1** ରେ ସେହି ଦିଗକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । ଏହାକୁ ନିମ୍ନମତେ ଶବନମ ହାସମୀ (ପୂର୍ବୋକ୍ତ) ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

"ସଂଶୋଧିତ ଜେଜେ ଅଧିନିୟମ, 2000 ହେଉଛି ଏକ ସକ୍ଷମକାରୀ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ, ଯାହା ଜଣେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ଅଧିନିୟମ, ନିୟମ ଏବଂ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିସୂଚିତ ସିଏଆରଏ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସରଣ କରି ଏକ ଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନକୁ ପୋଷ୍ୟ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ବିକଳ୍ପ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହି ଅଧିନିୟମ କୌଣସି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପିତାମାତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କୌଣସି ବାଧତାମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ବାଧତାମୂଳକ କରେ ନାହିଁ, ଯାହା ଦ୍ଵାରା ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ପାଇବାର ସ୍ଵାଧୀନତା ଦିଆଯାଏ, ଯଦି ସେ ଏହା ଚାହାଁନ୍ତି । ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତି ସର୍ବଦା ଏହିପରି କରିବାକୁ କିମ୍ବା ନ କରିବାକୁ ବିକଳ୍ପ ବାଛିବା ପାଇଁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ବରଂ ଏହା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ତାଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବୋଲି ସେ ଯାହା ବୁଝନ୍ତି ତାହାକୁ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି । ଆମ ପାଇଁ, ଏହି ଅଧିନିୟମ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 44 ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବାରେ ଏକ ଛୋଟ ପଦକ୍ଷେପ ଅଟେ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିଶ୍ଵାସ ଏବଂ ନିଷ୍ଠାକୁ ସମ୍ମାନ କରାଯିବା ଉଚିତ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଏକ ସକ୍ଷମକାରୀ ବିଧାନର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ପୁନରାବୃତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟରେ ଆମେ କହିବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ ଯେ, ଏକ ଇଚ୍ଛାଧୀନ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟତା ନଥାଏ, ତାହାକୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନର ନୀତି ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଭାବିତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଯାହା ତଥାପି, ଏକ ପ୍ରକାର ସେହି ନାଗରିକ ସଂହିତାର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ହାସଲ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସର୍ବଦା ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଜାରି ରହିବ ଯିଏ ନିଜକୁ ସମର୍ପଣ କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି । ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସକ୍ରିୟ ଥିବା ପରସ୍ପର ବିରୋଧୀ ବିଶ୍ଵାସ ଏବଂ ନିଷ୍ଠାକୁ ଭାଙ୍ଗିବା ପାଇଁ ଆଗାମୀ ପିଢ଼ି (ମାନେ) ଙ୍କ ସାମୂହିକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦ୍ଵାରା ହିଁ ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ ।"

66. ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଜଣେ ମୁସଲମାନ ଏକ ସମର୍ପିତ କରିଥିବା ଶିଶୁକୁ ପୋଷ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଜେଜେ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କଠୋର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, କିନ୍ତୁ ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ସାଧାରଣତଃ ଇସଲାମୀୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ଜଣେ ନାବାଳକଙ୍କୁ ଅଭିଭାବକତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ତେଣୁ, ଆମର ମତ ଯେ, ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣର ଦାବି ଆଇନରେ ଦୃଷ୍ଟିରେ ତିଷ୍ଠି ରହିପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିଗତ ଭାବରେ, ଜେଜେ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କିମ୍ବା ମୁସଲିମ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନ (ଶରିୟତ ଆଇନ), 1937 ର ଧାରା 3 ଅନୁଯାୟୀ ନାବାଳିକାଙ୍କୁ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବାର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ଏପରିକି ରିଟ୍ ଆବେଦନ କିମ୍ବା ପରିବାର ବିଚାରପତିଙ୍କ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ନାବାଳକର ଅଭିଭାବକତ୍ୱ ପାଇଁ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନରେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସତ୍ୟକଥନ ନାହିଁ ଯେ, ଜେଜେ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସରଣ କରି ନାବାଳକକୁ ପୋଷ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ।

67. (ii) ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ଉପରେ କିମ୍ବା ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାରିତା ଅଛି କି?

ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବା ପାଇଁ ଆମେ ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 226(2) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ । ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226ରେ ଖଣ୍ଡ 2 ଅନୁଯାୟୀ, ଖଣ୍ଡ (1) ଦ୍ୱାରା ଯେକୌଣସି ସରକାର, କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ, ଆଦେଶ କିମ୍ବା ରିଟ୍ ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା, ଯେକୌଣସି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେହି କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ, ଯେଉଁଠାରେ ଏପରି କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟର କାରଣ ଉତ୍ପନ୍ନ

ହୋଇଥାଏ, ଯଦିଓ ଏପରି ସରକାର କିମ୍ବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଆସନ କିମ୍ବା ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନ ସେହି ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ଆସେ ନାହିଁ । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ବିଧାନର 42ତମ ସଂଶୋଧନ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ଯାହା 01.02.1977 ଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି । ଏହା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର କ୍ଷମତାକୁ ଏହାର ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାରିତା ବାହାରେ ମଧ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରେ, ଯଦି ଏପରି କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର କାରଣ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

68. ତେଣୁ, ସାମ୍ବିଧାନିକ ଆବଶ୍ୟକତା ହେଉଛି ଯେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଟନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜର ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବେ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ର ଖଣ୍ଡ (1) ଏବଂ (2) କୁ ପରସ୍ପର ସହିତ ସମନ୍ୱୟରେ ପଢିବାକୁ ଏବଂ ବୁଝିବାକୁ ପଡ଼ିବ, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ସାଧାରଣତଃ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଅଧିକାରିତାକୁ ଏହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅଧିକାରିତା ବାହାରକୁ ବିସ୍ତାରିତ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହେବ ନାହିଁ । ଏହି ସମ୍ପ୍ରସାରିତ ଅଧିକାରିତାର ଲାଭ ଉଠାଇବା ପାଇଁ, ଆବେଦନକାରୀ ଉପରେ ଏହା ଦର୍ଶାଇବା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ହେବେ ଯେ, କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର କାରଣ କିମ୍ବା ଏହାର କିଛି ଅଂଶ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାରିତା ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି ।

69. **ହରି ବିଷ୍ଣୁ କାମଥ ବନାମ ସୟଦ ଅହମ୍ମଦ ଇଶାକ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ମାମଲାରେ** ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସାତ ଜଣିଆ ବିଚାରପୀଠ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଯେ :

> *"ରିଟ୍ ଜାରି କରିବାର ଅଧିକାରିତା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଆଞ୍ଚଳିକ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ସହିତ ସମ-ବିସ୍ତୃତ ଅଟେ ।"*

70. ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226(2)ର ପ୍ରଚଳନ ଏହାର ପରିସରକୁ ବ୍ୟାପକ କରିଛି । କିନ୍ତୁ ଉପରୋକ୍ତ ସଂଶୋଧନ ସତ୍ତ୍ୱେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226(1) ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226(2) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

71. ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 (1) ଏକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଏହାର ଆଞ୍ଚଳିକ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି, କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କିମ୍ବା ସରକାରଙ୍କୁ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ, ଯେଉଁଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର କାରଣ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି, ଧାରା 226(2) ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଏହାର ଆଞ୍ଚଳିକ ସୀମା ବାହାରେ ଅବସ୍ଥିତ ବ୍ୟକ୍ତି, କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କିମ୍ବା ସରକାରଙ୍କୁ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରେ, ଯଦି ଉକ୍ତ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଞ୍ଚଳିକ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର କାରଣ (ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ ଭାବରେ) ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226(2) ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନଙ୍କର ଅଧିକାରିତାକୁ ସେମାନଙ୍କ ଅଞ୍ଚଳ ବାହାରେ ବିସ୍ତାର କରିଛି ଯେଉଁଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ଆଂଶିକ କାରଣ ଏହାର ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ । ତେଣୁ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226(2) ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226(1)କୁ ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ କରେ ନାହିଁ ।

72. **କୁସୁମ ଇଙ୍ଗୋଟ୍ସ ଆଣ୍ଡ ଆଲୟସ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ମାମଲାରେ :(2004) 6 SCC 254** ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ରାୟ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ, ଯେତେବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର କାରଣର ଏକ ଅଂଶ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କର ବିଚାରପୀଠ ବାଛିବେ [**କୁସୁମ ଇନଗଟ୍ସ** (*ପୂର୍ବୋକ୍ତ*), ଅନୁଚ୍ଛେଦ 25] । ଉପଯୁକ୍ତ ମାମଲାରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିଚାରପୀଠ ସଂଯୋଜକର (**କୁସୁମ ଇନଗଟ୍ସ** (*ପୂର୍ବୋକ୍ତ*), ଅନୁଚ୍ଛେଦ 30) ର ମତବାଦ ବ୍ୟବହାର କରି ଏହାର ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ମନା କରିପାରିବେ ।

73. କ୍ଲେମେଣ୍ଟ୍ସ୍ ବନାମ ମ୍ୟାକଲେ : 4 Macph. 593, ଏହା ନିମ୍ନମତେ ସ୍ଥିରୀକୃତ ହୋଇଛି:

ଯେଉଁ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଅଧିକାରିତା ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି, ଏକ ନ୍ୟାୟାଳୟର କୌଣସି ବିବେଚନା ନାହିଁ ଯେ, ଏହା ଏହାର ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବେ କି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଜଣେ ଆବେଦନକାରୀ ଯାହା ମାଗିବାକୁ ଆସନ୍ତି ତାହା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ବାଧ । କିନ୍ତୁ ଯଦି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜାଣିବାକୁ ପାଆନ୍ତି ଯେ, ଅନ୍ୟ କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର ସକ୍ଷମ ଅଧିକାରିତା ଅଛି, ଯେଉଁଥିରେ ସମସ୍ତ ପକ୍ଷଙ୍କ ହିତ ଏବଂ ନ୍ୟାୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପାଇଁ ମାମଲାଟି ଅଧିକ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରିବ । ସେହି ଘଟଣାରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିଚାରପୀଠ ଅଣ-ସଂଯୋଜକଙ୍କ ମତବାଦ ଆବେଦନ ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରିବେ ।"

74. ହାଉସ୍ ଅଫ୍ ଲର୍ଡସ୍ ତେହେରାନୀ ବନାମ ଗୃହ ବିଭାଗ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସଚିବ [2006] UKHL 47ରେ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି :

"ବିଚାରପୀଠ ଅଣ-ସଂଯୋଜକଙ୍କ ମତବାଦ ନ୍ୟାୟିକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଏକ କାରଣର ଏକ ଉତ୍ତମ ଉଦାହରଣ, ଯେ କାହିଁକି ଏକ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାର ଅଧିକାରିତାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଯାହା (କଠୋର ଅର୍ଥରେ) ଏହାର ପାଖରେ ଅଛି । ବିଚାରପୀଠ ଅଣ-ସଂଯୋଜକଙ୍କ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ନାହିଁ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତାମୂଳକ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନ ଥାଏ, ଯାହାର ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ବିବାଦର ବିଷୟ-ବସ୍ତୁକୁ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାରିତା (କଠୋର ଅର୍ଥରେ) ରହିଛି । ମୋତେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ, ଯଦି ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରୁଥିବା ଦୁଇଟି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଧିକାରିତା (କଠୋର ଅର୍ଥରେ) ନଥାଏ, ତେବେ ଏହାର ଅଧିକାରିତା ଅନ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା

କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ସଂଯୋଜକମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ବିଚାରପୀଠ ଆବେଦନ କଦାପି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।"

75. ବିଚାରପୀଠ ଅଣ-ସଂଯୋଜକଙ୍କ ମତବାଦ କେବଳ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରିବ ଯେଉଁଠାରେ ନ୍ୟାୟିକ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ ନକରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଉଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମାମଲାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ଅଧିକାରିତା ରହିଛି । ତେଣୁ ବିଚାରପୀଠ ଅଣ-ସଂଯୋଜକ ନୀତି ସମ୍ପୃକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ବିଚାରଧାରା ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିଥାଏ ।

76. ଏହି ମାମଲାରେ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 କାର୍ଯ୍ୟବିଧିରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ପାଲଟା ସତ୍ୟପାଠ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାରିତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆପତ୍ତି ଉଠାଇଥିଲେ । ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପିଲାକୁ ଓଡ଼ିଶାର ସୁନ୍ଦରଗଡ ଜିଲ୍ଲା ଅନ୍ତର୍ଗତ ରାଉରକେଲା ଠାରୁ ତାଙ୍କ ହେପାଜତରୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ନିର୍ବିବାଦିତ ଭାବେ, ଏହି ମାମଲାରେ, ନାବାଳିକା ପିଲାକୁ ଅନ୍ୟ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ଯେହେତୁ ଆମେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲୁ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ନାବାଳିକା ଝିଅଟିକୁ ଓଡ଼ିଶାର ରାଉରକେଲାରୁ ନିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବାରମ୍ବାର ଦାବି ସତ୍ତ୍ୱେ ତାଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦିଆ ଯାଇନଥିଲା, ତେଣୁ ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ ହେପାଜତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବେଆଇନ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି । ତେଣୁ, ଆମେ ସୁବିଧାଜନକ ଭାବେ କହିପାରିବା ଯେ, କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର କାରଣର ଏକ ଅଂଶ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଞ୍ଚଳିକ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା ।ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛୁ ଯେ, ଯେତେବେଳେ ପିଲାର ସ୍ୱାର୍ଥ ଜଡ଼ିତ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ତାହାର ବାଳ ଅଧିକାର ରକ୍ଷା ଏବଂ କଲ୍ୟାଣ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ ସେତିକି ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରିବେ ଯେତିକି ପିଲା ନିଜକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ।

77. ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ବାଳ ଅଧିକାର ରକ୍ଷା ଏବଂ କଲ୍ୟାଣ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ସମୟରେ, ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାରିତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଗମ୍ଭୀର ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରିବ ନାହିଁ, କାରଣ ନାବାଳକର ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ତାହା ବୈଷୟିକ ଆପତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସୀମିତ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

78. ଯେତେବେଳେ ଅଭିଭାବକତ୍ୱ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଚାରାଧୀନ ଅଛି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ଏହାର ଅସାଧାରଣ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରିବେ କି ?

ଗୋହର ବେଗମ (*ପୂର୍ବୋକ୍ତ*) ମାମଲାରେ, ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ପିତା ହେଉଛନ୍ତି ବାସ୍ତବ ଅଭିଭାବକ ଏବଂ ଅପିଲକାରୀ (ଜେଜେବାପା ଏବଂ ଜେଜେମାଆ)ଙ୍କର ପିଲାର ହେପାଜତ ରଖିବାର କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ ଏବଂ ହେପାଜତ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ ମନା କରିବା ବେଆଇନ ଅଟକ ଅଟେ ଏବଂ ତେଣୁ, ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ଜାରି କରିବା ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିକାର ଥିଲା ।

79. ଆମେ ଏହା ମନେ ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ, ଅଭିଭାବକତ୍ୱ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଏହି ଆଧାରରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ଯେ, ନାବାଳକଙ୍କୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11 ଦ୍ୱାରା ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି । ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛୁ ଯେ, କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣକୁ ଅନୁମୋଦନ କିମ୍ବା ଘୋଷଣା କରିନାହାଁନ୍ତି । ଆଇନଗତ ପୋଷ୍ୟ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ ନକରି, ଯେତେବେଳେ ଆବେଦନକାରୀ, ପିତା ହୋଇ, ତାଙ୍କ ହେପାଜତ ପାଇଁ ଦାବି କରୁଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ନାବାଳକଙ୍କୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11 ଙ୍କର ଅବୈଧ ଅଟକରେ ରହିଥିବାର ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ।

80. ଆମେ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ପାଇଁ, **ଗୋହର ବେଗମ** (*ପୂର୍ବୋକ୍ତ*) ଙ୍କ ଠାରୁ କିଛି ଅଧିକ ଅଂଶ ପୁନଃ ଉଦ୍ଧୃତ କରିବୁ: "ଏହି ନିର୍ବିବାଦୀୟ ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ପଷ୍ଟ ।

ଏହି ମାମଲାରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ମହମ୍ମଦେନ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ, ଅପିଲକାରୀ ଅଞ୍ଜୁମର ପିତା ଯିଏ ହେଉନା କାହିଁକି, ତାଙ୍କ ଅବୈଧ କନ୍ୟା ଅଞ୍ଜୁମର ହେପାଜତ ପାଇବାକୁ ହକଦାର । <u>ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କର ପିଲାର ହେପାଜତ ଉପରେ କୌଣସି ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ନାହିଁ । ତେଣୁ ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ପିଲାଟିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ ସେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ଫଳରେ ଧାରା 491 ଅନୁଯାୟୀ ପିଲାଟିକୁ ଅବୈଧ ଅଟକ ରଖାଯାଇଥିଲା ।</u> ଶିଶୁଙ୍କ ପାଇଁ ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଇଂରାଜୀ ମାମଲାରେ ଏହି ସ୍ଥିତି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ।"

[ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି]

81. **ଗୋହର ବେଗମ୍** (ପୂର୍ବୋକ୍ତ) ଙ୍କ ଠାରୁ ଅନୁମୋଦନମୂଳକ ଭାବରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ପୁନଃ ଉଦ୍ଧୃତ କରାଯାଇପାରେ, ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

"10.ଶିଶୁର ହେପାଜତକୁ ଫେରାଇବା ପାଇଁ ଅଭିଭାବକ ଏବଂ ପ୍ରତିପାଲ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ କାହିଁକି କୁହାଯିବ ତାହାର କୌଣସି କାରଣ ଆମେ ଦେଖୁନାହୁଁ । ଅବଶ୍ୟ ତାଙ୍କର ଏପରି କରିବାର ଅଧିକାର ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସଂହିତାର ଧାରା 491 ଅନୁଯାୟୀ ପିଲାର ହେପାଜତ ପାଇଁ ଏକ ଆଦେଶ ପାଇବାର ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ସ୍ପଷ୍ଟ ଅଧିକାର ଥିଲା । ଅଭିଭାବକ ଏବଂ ପ୍ରତିପାଲ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କର ଏକ ଅଧିକାର ଥିଲା, ଧାରା 491 ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ ଏହି ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବାର କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ନାହିଁ । ତାହା ଭଲ ଭାବେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି, ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକରୁ ଜଣାପଡ଼ିବ ।"

82. **(iii) ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ନାବାଳିକା ଝିଅର ହେପାଜତକୁ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରାଯିବା ଉଚିତ କି?**

ଆମେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛୁ ଯେ, ପୋଷ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଗ୍ରହଣ ନକରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ନାବାଳିକା ଶିଶୁର ହେପାଜତକୁ ଅବୈଧ ଅଟକ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ । ଏପରିକି ଯୁକ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ପର୍କୀୟଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ ମଧ୍ୟ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ପିଲାର ହେପାଜତ ପାଇବାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ ଏବଂ ପିଲାର ଅଟକକୁ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣର ବାହାନା ଦ୍ୱାରା ଯଥାର୍ଥ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ବାସ୍ତବରେ କିମ୍ବା ଆଇନଗତ ଭାବରେ ବିଦ୍ୟମାନ ନାହିଁ ।

ଆମେ ଜାଣୁ ଯେ, ନାବାଳିକା ସୁମୈୟା ଖାନମଙ୍କ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11ଙ୍କ ସହିତ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ରହିବା ଯୋଗୁଁ ଯେଉଁ ଭାବପ୍ରବଣ ସମ୍ପର୍କ ବିକଶିତ ହୋଇଛି, ତାହା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାରଣ, ଯାହା ଆମ ଦ୍ୱାରା ବିଚାର କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । କିନ୍ତୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଧିକାର ଏବଂ ଶିଶୁର ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆମେ ଏହା ଧରିବୁ ଯେ, ଯଦି ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ଏବଂ ବିଶେଷକରି ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ହେପାଜତରେ ନାବାଳିକା ପିଲାଟି ବର୍ତ୍ତମାନ ରହୁଛି, ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପିଲାର ହେପାଜତ 30.06.2023 ସୁଦ୍ଧା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଏ ନାହିଁ, ତେବେ ନାବାଳିକାର ହେପାଜତରେ ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇପାରିବ ।

83. ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାରିତ କରିବା ସମୟରେ, ଆମେ ଜାଣୁ ଯେ, ପିଲାଟିକୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11 କିମ୍ବା ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ହେପାଜତରୁ ଆଣିବା ଦ୍ୱାରା ନାବାଳିକାଙ୍କ ପାଇଁ ଭାବପ୍ରବଣ ଯନ୍ତ୍ରଣା ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ, କିନ୍ତୁ ସମୟ ସହିତ ଏହି କଷ୍ଟ ସମାପ୍ତ ହେଇଯିବ ।

84. ଆମେ ଏହି ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ବିଚାର କରିଛୁ, ଆମକୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ, ଯମଜ ଭଉଣୀର ଅନ୍ୟ ଏକ ନାବାଳକ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସହିତ ରହୁଛନ୍ତି । ନାବାଳିକାଙ୍କ ଉତ୍ତମ ଲାଳନ ପାଳନ ନେବା ପାଇଁ

ଆବେଦନକାରୀ ପାଖରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସମ୍ବଳ ରହିଛି । କେବଳ ମାତ୍ର ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 କିଛି ସମୟ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଦୀର୍ଘ ସମୟ ପାଇଁ ଶିଶୁର ଯତ୍ନ ନେଇଥିବାରୁ, ସେମାନେ ଶିଶୁର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ବଜାୟ ରଖିପାରିବେ ନାହିଁ । ଯଦି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ହେପାଜତ ଫେରାଇ ଦିଆଯାଏ ନାହିଁ, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉଭୟ ପିଲା ଏବଂ ପିତାମାତା ଉଭୟଙ୍କୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବେ ।

85. ଆମେ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11 ଙ୍କୁ ନାବାଳିକା ଶିଶୁ ସୁମୈୟା ଖାନମଙ୍କ ହେପାଜତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ରାଉରକେଲା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ସ୍ଥିତ ବାସଭବନରେ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛୁ । ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11 ଙ୍କର ଯାତ୍ରା ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବହନ କରାଯିବ । ଆମେ ଆଶା କରିବୁ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11 ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ୱାଭାବିକ ରହିବ । ଏହା ଆଶା କରି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଉଛି ଯେ, ସେମାନେ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ରୁ 11, ନାବାଳିକା ଝିଅକୁ ତାଙ୍କ ବାସଭବନରେ ଭେଟିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବେ, ସେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତୁ । ଯଦି ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ ହୁଏ, ତେବେ ଆବେଦନକାରୀ ନାବାଳିକା ଝିଅଟିକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଭେଟିବାକୁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ କିଛି ଦିନ ବିତାଇବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇପାରନ୍ତି ।

86. ଆମର ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେଲେ, ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିବନ୍ଧକ (ନ୍ୟାୟିକ)ଙ୍କୁ ସୂଚନା ଦେବେ, ଯିଏ ଏହି ଆଦେଶର ପ୍ରାଧିକରଣଦ୍ୱାରା, ନାବାଳିକା ଝିଅକୁ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 6 ଏବଂ 11, ବିଶେଷକରି ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ଏବଂ 11ଙ୍କ ହେପାଜତରୁ ଫେରାଇ ଆଣିବା ଏବଂ ନାବାଳିକା ଶିଶୁ, ସୁମୈୟା ଖାନମକୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ହେପାଜତକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା ପାଇଁ ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍

ଜାରି କରିବେ । ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1 ରୁ 4, ବନ୍ଦୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ ରିଟ୍ ନିଷ୍ପାଦିତ କରିବେ ଏବଂ ନାବାଳିକା ଶିଶୁକୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବେ ।

87. ଆମେ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ବିଫଳ ହେବୁ, ଯଦି ଆମେ ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ ନ କରିବା ଯେ, ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1 ରୁ 4 ବିହାର ରାଜ୍ୟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ରାଜ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କଠାରୁ ଆବଶ୍ୟକ ସହାୟତା ନେବେ, ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 9 ରୁ 11 ନାବାଳକଙ୍କ ସହିତ ରହୁଥିବା ଜଣାପଡ଼େ ।

88. ଉପରୋକ୍ତ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଏହି ରିଟ୍ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଉଛି ।

89. ଏହି ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆମେ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିଷୟରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ପାରିତ କରୁନାହୁଁ ।

90. ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ଆଦେଶର ତୁରନ୍ତ ପ୍ରମାଣୀକୃତ ନକଲ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

....

(ଏସ୍. ତାଳପତ୍ର, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି)

ସାବିତ୍ରୀ ରଥ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ମୁଁ ସହମତ ।

....

(ସାବିତ୍ରୀ ରଥ,ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି)

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।
3 ଅପ୍ରେଲ, 2023/ଆର୍.ଆର୍. ନାୟକ, କନିଷ୍ଠ କ୍ଷିପ୍ରଲେଖକ ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦିକା :

ସଙ୍ଗୀତା ସେନାପତି, ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ।

HIGH COURT
ORISSA